

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC)
LLAR D'INFANTS MUNICIPAL PETIT PRÍncep
CURS 2021-2022

ÍNDEX

1	Justificació i marc legislatiu	4
2	Principis pedagògics i objectius	5
	a) Marc conceptual	
	b) Principis pedagògics	
	c) Objectius	
	d) Concepció de la nostra acció educativa	
	e) Paper de l'adult i del professional	
	f) Les relacions entre iguals	
	g) Context educatiu	
	h) Criteris metodològics	
3	Concreció per al desenvolupament del currículum	19
	a) Característiques dels infants 0-3	
	b) Capacitats de l'etapa	
	c) Concreció dels continguts curriculars	
	d) L'avaluació	
	e) L'aprenentatge: la clau	
4	Característiques de l'entorn social, cultural i sociolingüístic	33
	a) L'entorn	
	b) El projecte lingüístic de centre	
	c) L'ús de la llengua a l'escola	
	d) Objectius generals del projecte lingüístic	
5	Atenció a la diversitat de l'alumnat	37
	a) L'escola inclusiva	
	b) Tractament de la diversitat	
	c) Atenció a les necessitats educatives específiques	
	d) Objectius d'atenció a infants amb NESE	
	e) Les adaptacions curriculars	
6	Serveis	46
	a) Servei escolar	
	Procés educatiu de l'infant	
	Metodologia	
	Recursos	
	Organització dels serveis escolars	
	b) Servei de menjador	

- L'alimentació
- El descans
- Objectius del servei de menjador
- Metodologia
- Organització del servei de menjador
- Sistema de coordinació en cas d'intoleràncies o al·lèrgies
- L'esmorzar i el berenar
- c) Servei d'acollida i permanència
 - Característiques del servei
 - Objectius generals
 - Organització funcional
 - Metodologia

7 Pla d'acollida d'infants i famílies

72

- a) Pla d'acollida d'infants i famílies
 - Objectius
 - Fases del procés d'acollida
 - Metodologia

8 Concreció dels mitjans de relació amb famílies

79

- a) Criteris de participació de les famílies
- b) Espais formals i informals de relació família/llar
- c) Espais de formació per a les famílies

9 Treball en xarxa

81

- a) Concepte de treball en xarxa
- b) Xarxa entre serveis de Fundació Pere Tarrés
- c) Xarxa entre famílies
- d) Xarxa socioeducativa
- e) Xarxa sociosanitària
- f) Xarxa sociocultural

1 Justificació i marc legislatiu

Per l'elaboració d'aquesta proposta de projecte educatiu ens hem basat en les bases legals corresponents, especialment el Decret 101/2010, de 3 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle d'educació infantil.

Pel que fa referència a les ràtios d'infants a l'aula venen determinades per normativa de la Llei d'Educció de Catalunya (LEC) del 10 de juliol de 2009 que regula els principis generals de l'Educació infantil i estableix aquesta com una etapa educativa amb estructura pròpia.

Finalment l'organització de les aules es farà d'acord amb la Normativa Vigent seguint amb caràcter referencial el Reial Decret 132/2010 del 12 de febrer que regula els requisits mínims dels centres docents no universitaris que imparteixen l'ensenyament de règim general.

El projecte educatiu (d'ara en endavant PEC) recull l'orientació, els principis i els valors ideològics i pedagògics que conformen l'acció educativa. Constitueix un marc per a l'actuació coordinada de tots els membres de la comunitat educativa ja que defineix la personalitat del centre.

Els trets d'identitat del centre fan referència a la concreció dels principis educatius i valors ideològics que consensuen els membres de la comunitat educativa i que manifesten un posicionament en front de certs temes d'importància educativa sobre els quals no hi pot haver interpretacions diferents en un mateix equip educatiu.

La nostra Llar, d'acord amb la seva autonomia pedagògica i organitzativa ha elaborat un projecte educatiu en el qual es concreten els principis pedagògics i organitzatius, els valors, els objectius i les prioritats d'actuació. Així mateix i hem inclòs:

- La concreció per al desenvolupament del currículum.
- Les característiques de l'entorn social, cultural i sociolingüístic
- Els criteris d'ús de la llengua catalana en el centre.
- Els criteris de no -discriminació i d'inclusió educativa.
- Els criteris per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat.
- La concreció dels criteris metodològics, organitzatius i de seguiment i observació de l'infant.
- L'organització de l'horari escolar, que inclourà les mesures per a l'acolliment i

l'adaptació dels infants.

- La concreció dels mitjans de relació amb les famílies.

L'objectiu és el de construir una llar d'infants feta a mida, en funció de les característiques dels infants i les famílies que la constitueixen així com també de l'entorn en el que ens trobem.

2 Principis pedagògics i objectius

a) Marc conceptual

Persona: Entenem la persona com un ésser únic i irrepetible; capaç de fer front als reptes i transformar les dificultats en oportunitats de superació i progrés personal; crític, reflexiu i creatiu; positiu davant del conflicte i promotor del diàleg; obert al món i a l'intercanvi cultural.

Societat: Conjunt d'individus que comparteixen finalitats, conductes i cultura que s'interrelacionen cooperativament per constituir-se en una comunitat que els dona una identitat de pertinença. La societat vitalment té capacitat de desenvolupar-se, canviar i evolucionar ja que per definició és flexible i adaptable.

Família: Més enllà del concepte tradicional d'unitat familiar, des del lliure pensament i el respecte per les diferents noves formes de convivència, entenem la família com les persones que conviuen com a grup adoptant una sèrie de rols acceptats per tots els seus membres.

Primer espai de socialització dels infants, de creixement i estimació mutu entre persones grans, adults i infants, la família també és membre actiu de la comunitat educativa i de la convivència social.

Infant: Entenem l'infant com aquella persona menor de 12 anys, membre de la comunitat, que ha de ser atesa, respectada i escoltada, a la que se li ha de proporcionar la llibertat suficient per a créixer i desenvolupar-se com a persona capaç i activa.

Els infants són portadors de drets, amb potencialitats per esdevenir autònoms i autors de les seves pròpies idees sobre el món. Proporcionem l'escolta i l'entorn adients per a que l'infant assoleixi la confiança, la seguretat i l'autoestima òptimes a partir de propostes, situacions d'aprenentatge, de joc, i de treball que el motivin a superar-se.

Educació: Un model pedagògic inclusiu i en constant reflexió sobre la praxi educativa. Un model que veu de les fonts del pensament de filòsofs, pedagogs, psicòlegs i científics clàssics, moderns

i contemporanis i que està atent també als moviments socials i canvis polítics, per entendre el que ens aporten les influències que rebem del món en el qual vivim i el que podem aportar nosaltres a ell.

Un model en el que entenem que la persona creix i es desenvolupa física, intel·lectual, ètica i emocionalment des del naixement fins a la mort. Per aquest motiu l'enfocament de la nostra acció educativa contempla la globalitat de la persona i l'entorn en el que viu, però, sobretot, la idea que aquesta acció ha de ser al llarg de tota la vida amb la mateixa intensitat i dedicació. L'educació, doncs, ha de tenir un enfocament globalitzador, no limitant, flexible, facilitador i potenciador del desenvolupament.

b) Principis pedagògics

La nostra llar es sustenta en els següents principis pedagògics:

La implicació de les persones que formen part de l'entorn de l'infant per tal d'afavorir en el seu creixement i desenvolupament com a individu social, entenent l'educació com a procés global entre escola, família i entorn.

La formació i el creixement de l'individu es realitza en societat. Aquesta ha de ser agent potenciador de les seves capacitats individuals i socials per tal de generar actituds solidàries i igualitàries envers ella mateixa. Una escola de tots i per a tots, és a dir, que no exclou ningú, que és oberta i participativa en la dinàmica general i en les actuacions concretes a cada realitat escolar, tot creant un model de diàleg i participació de tots els agents educatius.

El treball en xarxa ens dona eines per tal de complementar la nostra feina i contribuir conjuntament a la millora en la qualitat de vida de la societat.

El pluralisme i els valors democràtics sota el respecte i no discriminació de qualsevol concepció filosòfica del món i de qualsevol ideologia política, estimulants els valors de convivència.

L'acceptació de totes les persones sense fer discriminacions per raons de naixement, raça, sexe, religió, ideologia, situació personal o familiar. Preservar la intimitat de les persones i no divulgar ni utilitzar informacions personals per a cap finalitat sense l'autorització dels interessats o tutors en cas de ser menors.

El desenvolupament dels infants i les seves famílies en tots els seus àmbits, amb garanties d'igualtat i solidaritat.

Amb la promoció de la llibertat, la tolerància i la solidaritat com a valors fonamentals en una societat democràtica, amb el consegüent respecte als drets i les llibertats fonamentals i

l'obertura, la participació i la democratització en tots els nostres àmbits d'actuació.

L'educació que respecta i parteix dels interessos i inquietuds dels infants i de les seves famílies.

La necessitat de partir del bagatge d'experiències dels infants per garantir la seva plena adaptació en la vida del centre i per potenciar els aprenentatges que els siguin significatius.

Posarem l'accent en la importància dels processos per arribar als aprenentatges i no en el coneixement final. En l'habilitat per a la resolució dels problemes i en la manera d'arribar a aquesta solució tant pel que fa a continguts cognitius com a les relacions interpersonals.

Una atenció educativa de qualitat ha de potenciar la participació de les famílies a la llar i en aquells aspectes que poden incidir en el creixement i desenvolupament dels seus fills i les seves filles. Per tant, cal que les famílies i l'equip educatiu s'impliquin en un projecte comú de centre.

Una escola de qualitat que garanteixi l'intercanvi entre les diferents persones: infants, famílies, educadors, que conformen la vida del centre. Per això, cal insistir en el lligam amb la realitat de l'entorn, en l'adequació a les necessitats horàries familiars i, tot i que cada grup d'infants compti amb un educador o educadora de referència, en la conveniència de crear en el centre un ambient que permeti l'intercanvi entre adults i infants de manera que tots siguem participants del funcionament global de la Llar.

El joc és l'activitat fonamental en la vida dels petits, és la construcció de la pròpia personalitat. Quan els nens juguen estan investigant i comprenent totes aquestes coses que els serviran per poder entendre com són els altres, com són ells i com funcionen les coses en el món.

També amb la investigació de materials que tinguin diverses possibilitats de manipular i experimentar, sensorials i cognitives.

La llar d'infants com a transmissora dels diferents fets culturals.

Hem de poder oferir un ventall ampli de fets culturals perquè els nostres infants puguin aprendre a gaudir, interpretar i cultivar les diferents manifestacions de la cultura que estiguin al seu abast.

L'atenció a la diversitat, potenciant el desenvolupament de les capacitats i no de les limitacions de les persones.

Des del respecte i la formació amb unes eines i estratègies adequades caldrà atendre els infants amb necessitats educatives específiques per tal d'aconseguir el seu desenvolupament en un marc positiu i segur.

Partir de la diversitat com una riquesa i una oportunitat on tothom hi tingui el seu lloc, on la cooperació superi la competitivitat i on tothom sigui acceptat com un membre valuós per arribar a assolir una igualtat d'oportunitats.

L'arrelament de la llar d'infants al medi socio-natural més immediat i a la realitat i cultura del seu entorn.

Utilitzarem el català com a llengua pròpia de la llar i la promoció de la llengua i de la cultura catalanes en el seu marc d'intervenció.

Potenciarem el coneixement d'altres cultures especialment la dels usuaris de l'escola per tal d'enriquir-nos i prevenir l'exclusió social amb el coneixement i l'acceptació de les diferències.

Una escola inclusiva en la que totes les accions, tant amb els alumnes com amb les seves famílies, tenen en compte les diferents realitats amb l'objectiu d'incloure'ls en el projecte educatiu comú oferint-los igualtat d'oportunitats.

L'educació és intencional i, per tant, planifiquem, programem i avaluem la nostra acció educativa.

Coordinació pedagògica de l'equip educatiu. Un model de qualitat amb una línia pedagògica coherent. Això implica la coordinació, el debat i la presa de decisions conjuntes. Una llar d'infants innovadora, amb esperit de recerca que ajudi a definir cada cop millor l'actuació pedagògica, que faci referència també a la revisió constant de programes i actuacions i que signifiquin un impuls constant de treball.

Els principis bàsics que defineixen el Petit príncep són:

Pública

- Sostinguda amb fons públics, atén la pluralitat social i ofereix igualtat d'oportunitats

Democràtica

- Fonamentada en el diàleg, la participació, la informació, la transparència i la implicació dels agents educatius (família, professorat i administració)

Integradora

- Atén les necessitats específiques dels infants que ho necessiten i ajuda a compensar les desigualtats

Inclusiva

- Entén la diferència com un fet positiu, en cap cas hi haurà discriminació per raons de naixement, raça, sexe, religió, opinió i circumstància personal o social, ni barreres arquitectòniques.

Integral

- Contribueix en el desenvolupament total de les capacitats de cada infant

Renovada

- Accepta totes les corrents pedagògiques innovadores entre les quals es destaca aquelles que desenvolupin al màxim les capacitats dels infants. Formació permanent per part de l'equip educatiu

Quotidiana

- Dóna importància als hàbits i l'autonomia de l'infant. La pedagogia de la vida quotidiana és l'eix vertebrador ja que respecta el ritme d'aprenentatge dels infants.

Respectuosa amb la diversitat

- Reconeix el valor de les diverses cultures, potencia el coneixement i el respecte vers els altres, i tracta de manera individual els infants segons les seves necessitats i capacitats

Escola oberta a l'entorn

- Oberta al municipi i coneixedora de la realitat social i cultural que l'envolta.

Escola oberta a les famílies

- Les famílies són el principal agent d'educació dels seus fill/es; la relació, la comunicació, l'intercanvi i la participació a l'escola són claus.

Coeducadora

- Vetlla per un desenvolupament individual i una convivència equilibrada entre ambdós sexes, potenciant l'escolarització mixta per a la igualtat entre nens i nenes, per tal que això no sigui motiu de discriminació ni d'inhibició enfront de cap tipus d'aprenentatge

Aconfessional

- Respectuosa amb les diferents creences però aliena a les pràctiques doctrinàries, i que articula convivència social sobre l'eix d'un conjunt de valors cívics àmpliament

Catalana

- La llengua catalana és la llengua base d'aprenentatge i la llengua vehicular en totes les activitats i comunicacions

Singular

- Vetlla per oferir diferents recursos d'expressió artística, literària i musical

c) Objectius

Els objectius d'aprenentatge expressen el que es vol que aprengui l'alumnat i per això han de concretar les habilitat necessàries per a desenvolupar les capacitats, ja que ens situem en el màxim grau de concreció del currículum. Els objectius fixats tenen en compte l'adquisició de tota mena de coneixements, integrant tots els tipus de continguts de manera globalitzada i indiquen quines capacitats es treballen en cada unitat didàctica. Els objectius del primer cicle d'educació infantil expressen les capacitats que els infants han d'haver desenvolupat en acabar aquest període en relació amb els continguts de les àrees. Així l' infant haurà de:

1.

Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.

2.

Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciant progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportament socials que facilitin la integració en el grup

3.

Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, descans i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals

4.

Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.

7.

Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic

8.

Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

Els objectius de la llar d'infants Petit príncep són els següents:

Objectius respecte els infants:

- Proporcionar als infants un marc d'activitats que permetin el progressiu descobriment i creixement personal

5.

Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant l'autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.

6.

Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre els objectes segons les seves característiques perceptives

- Possibilitar la relació amb els altres infants, l'adquisició de valors, hàbits i pautes de conducta que afavoreixin la seva autonomia personal i la integració en la societat.
- Donar resposta a les necessitats educatives especials dels infants

Objectius respecte les famílies:

- Complementar el context educatiu familiar, potenciant el desenvolupament general dels infants, tot ajudant als pares i mares en l'adquisició d'habilitats i recursos per afrontar les noves situacions
- Facilitar l'observació i resolució de situacions derivades de l'evolució i educació dels fills/es, potenciant el treball preventiu

Objectius respecte al territori:

- Integrar la llar d'infants dins el conjunt dels serveis que intervenen en la petita infància al municipi, per tal de promoure la col·laboració interprofessional en les intervencions en aquesta etapa
- Formar part de les xarxes municipals i intermunicipals de serveis d'atenció a la petita infància per tal de compartir experiències i treballar conjuntament.

d) Concepció de la nostra acció educativa

L'infant neix, creix i es desenvolupa en uns determinats contextos de vida, en els quals ha de trobar les condicions necessàries per al seu desenvolupament, oferint-li oportunitats i reptes per a impulsar les seves capacitats.

Des de la biologia i les ciències neurològiques se'ns donen informacions importants pel que fa al desenvolupament de la persona durant els primers anys de vida:

- La plasticitat del sistema nerviós.
- Possibilitats infinites de desenvolupament i de connexions neuronals.
- Les informacions genètiques no són suficients per establir els enllaços entre neurones, per tant, molts enllaços tenen lloc per mitjà d'una relació interactiva amb l'entorn.

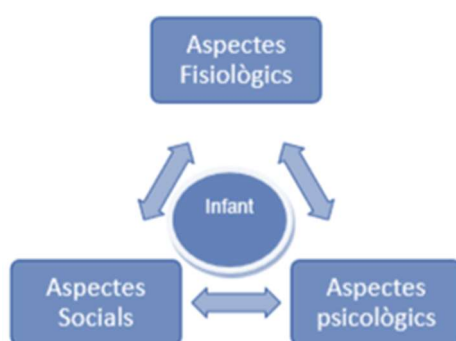
D'aquí en podem deduir dos aspectes, la unitat del cervell humà i de cada individu i la importància de la qualitat dels contextos en els primers anys de vida. Així podem concloure que l'aprenentatge no té lloc per una transmissió o reproducció dels coneixements, sinó per un procés autoconstructiu, però amb una necessitat de les interpretacions dels altres, per tant és un procés relacional, socioconstructiu. Carla Rinaldi (pedagoga de Reggio Emilia) es refereix a aquest procés com a *co-construcció* (construcció compartida) del coneixement. És evident doncs que el temps i les maneres són individuals, poc homologables amb els dels altres, però tenen una necessitat dels altres per realitzar-se.

Des d'una perspectiva constructivista es conclou que el desenvolupament infantil és el resultat de la interacció entre el bagatge genètic i les aportacions de l'entorn. En aquest procés interactiu la contribució de l'infant és tan important com la dels adults i dels iguals que l'envolten. Això és el que manté Bronfenbrenner (psicòleg i teòric de la teoria ecològica dels sistemes ambient) que posa en estreta relació el desenvolupament de l'infant i els contextos en

els quals transcorre la seva vida. Així, es pressuposa que, per tal de comprendre el desenvolupament infantil no s'ha de pensar en l'adult en abstracte, sinó que cal estudiar les característiques dels contextos i les relacions específiques que cada infant té amb les persones (mare, pare, avis, germans, mestres que tenen cura d'ell en els seus diferents contextos de vida, grup d'iguals,...).

Aprendre és construir significats i atribuir sentit a la realitat que l'envolta. Aquests significats enriqueixen el propi coneixement i li permeten la seva aplicació a noves situacions cada vegada més complexes.

NECESSITATS DELS INFANTS

En aquest cicle educatiu s'atenen especialment les necessitats bàsiques d'ordre biològic, psicològic, emocional, afectiu, intel·lectual i lúdic. Ens referim a necessitats que s'han de complir perquè els infants puguin créixer de forma sana, equilibrada i desenvolupar les seves capacitats.

Necessitats de caràcter físic i biològic: alimentació, temperatura, higiene, son, activitat físic, integritat física...

Necessitats cognitives: estimulació sensorial, exploració física i social, comprensió de la realitat física i social, adquisició d'un sistema de valors i normes...

Necessitats emocionals i socials: seguretat emocional, identitat personal i autoestima, xarxa de relacions socials, participació i autonomia progressiva, límits i normes clares, interacció lúdica, contacte físic afectuós,...

e) Paper de l'adult i del professional

Ens queda lluny la funció de l'adult com a transmissor (que té els coneixements i els ensenya) de sabers i coneixements i, en canvi, sorgeix un professional integrat en els diferents contextos que projecta a l'aula i és capaç de:

- Ser cocreador de saber i cultura, acceptant amb una consciència plena els seus propis dubtes, errors, sorpreses i curiositats. Condició indispensable per a dur a terme autèntics actes de coneixement.
- Confiar en les possibilitats i capacitats dels infants.
- Escoltar; capaç d'interpretar el missatge que transmet l'altre en tots els seus llenguatges.
- Observar per fer-se conscient del què està passant. Això implica delimitar el què es vol observar, documentar-ho i fer-ne una interpretació que enriqueixi al grup i a la individualitat.
- Crear contextos en els quals les curiositats, teories i investigacions dels infants puguin sentir-se legitimades i escoltades.
- Crear un ambient on el benestar i la cura de les persones siguin els trets predominants.
- Oferir a l'infant imatges d'una vida adulta impregnada d'autenticitat.
- Fer una contínua formulació d'hipòtesis sobre l'orientació del projecte educatiu del centre.

El paper del professional ha de ser el de reconèixer les necessitats existents en el grup (tant d'infants, com de famílies, com ambdós alhora) i així poder planificar i/o organitzar experiències que els donin resposta.

Equip educatiu

L'equip educatiu és un pilar molt important i fonamental en la vida quotidiana i educativa al Petit príncep. Tot l'equip educatiu construeix el projecte educatiu de l'escola bressol, en el qual participa tot el personal de la comunitat educativa, (adults i infants) donant valor i coherència al projecte educatiu. Una de les motivacions de l'equip és el treball cooperatiu, pedagògic i sentir-se que formen part del projecte educatiu del centre. La direcció del servei és una peça clau, informant i coordinant amb responsabilitat tots els processos que es viuen dins la llar d'infants,

acompanyant a educadors/es, i sobretot garantint que es segueix el projecte educatiu, escoltant les aportacions creatives, de reflexió i d'experiència de tot l'equip. Dins del treball en equip és rellevant establir i acordar aspectes organitzatius i pedagògics que fan afavorir al bon funcionament de l'escola. Per tant és important treballar la cohesió d'equip tenint en compte:

- Uns objectius clars i compatibles per tots els membres de l'equip i una bona comunicació
- Formació contínua
- Tenir clares les responsabilitats de cadascú
- Distribució adequada del temps de les reunions i temps suficient de gestió individual

e) Les relacions entre iguals

Amb els pressupòsits que hem explicat és evident el paper i la importància dels iguals i les activitats en petits grups. És una relació simètrica que permet que es doni una gran solidaritat i cooperació i que afavoreix la creació de dinàmiques organitzatives i autoorganitzatives, en les quals poden sorgir divergències capaces de generar negociacions i intercanvis molt significatius. En aquestes relacions és on es dona la co-construcció de coneixements, interpretacions, teories sobre la realitat. Els pensaments prenen forma, s'expressen, es confronten amb interpretacions diferents i se'n generen de noves. Són moments de préstecs i adopcions de noves idees, amb presència o no de l'adult; són moments de conflictes cognoscitius, d'imitacions i de generositat. És evident que en aquests moments de relació sorgeixen no tan sols conflictes cognoscitius, sinó també conflictes de relació, conflictes d'interessos, conflictes de desitjos. Però també hem de tenir clar que, en funció de com sigui el procés de resolució del conflicte, aquest es convertirà en un mitjà per avançar i créixer, en un promotor de l'evolució personal i social. Quan parlem de resolució de conflictes l'objectiu no és eliminar-lo, sinó que és transformar-lo cap a formes més constructives.

Els conflictes poden generar un impuls d'autoafirmació com a individu o com a grup, l'agressivitat. Lapierre i Aucouturier defineixen l'agressivitat com "el resultat d'un conflicte entre el desig d'afirmació a través de l'acció i els obstacles i límits que es troba aquesta afirmació". Des d'aquesta perspectiva l'agressivitat s'entén com una característica intrínseca en la humanitat. Si es reprimeix aquesta agressivitat, aquesta energia es queda a dins, neix un sentiment de culpa, produint tensions i trastorns. Per tant, cal una acceptació incondicional de la seva existència i proporcionar contextos on pugui evolucionar des de l'impuls primari cap a formes més evolucionades d'oposició, en situacions de seguretat i plaer, així doncs, sense sentiment de culpa. Cal posar paraules al què entenen els infants, i creure en ells de forma incondicional, i tenir sempre present que l'adult que l'acompanya és el seu model.

La composició del grup -en variables com l'edat, el sexe, el nombre, la disposició espacial, l'interès i la proximitat respecte a la proposta- constitueix un element estructurant per a poder produir un intercanvi que sigui eficaç.

Per tant, en el nostre projecte, és primordial crear contextos en que tots aquests aspectes es donin i es potenciïn si volem que es donin aprenentatges i desenvolupaments realment significatius, harmònics i integrals.

f) Context educatiu

"Hi ha un poder educatiu difós en tot l'ambient; i les persones, els infants i la mestra hi contribueixen" Maria Montessori

Tots aquests elements personals i materials conformen el context educatiu. Els espais i els objectes no són neutres, influeixen en les conductes i estats d'ànim. Cal organitzar i pensar en tots aquest elements per tal de crear un context ric, on hi hagi un ventall d'oportunitats d'elecció, donant als infants la possibilitat d'escollir què fer, on, com, quan i amb qui. Caldrà doncs distribuir els espais i materials que facilitin l'activitat autònoma de l'infant i fomentin la relació i l'intercanvi. Ara bé, caldrà que tot això es faci de manera que es garanteixi un clima de seguretat i confiança, amb una estabilitat en les relacions i amb una previsió de les situacions i esdeveniments. Totes aquestes preses de decisions corresponen a l'equip educatiu i hauran d'estar en concordança amb les concepcions i intencions educatives. Però l'afirmació amb la que iniciàvem aquest punt ens porta més enllà dels aspectes observables objectivament, es refereix a l'ambient que ha de crear l'element humà dels centres amb els/les professionals com a principals precursors de que aquest sigui ric, agradable i acollidor. Ho ha de fer amb maduresa i equilibri personal, capacitat i voluntat de diàleg, alegria i ganes de viure, imaginació, paciència, curiositat i interès per tot el que l'envolta, així com amb una gran capacitat d'escolta i d'aturar la mirada.

g) Criteris metodològics

Els principis que orienten la nostra intervenció educativa a l'escola, responen a la concepció constructivista i a la idea d'aprenentatge significatiu, segons els quals l'infant aprèn a partir de la pròpia elaboració, comptant amb el seu propi bagatge.

Aquest procés de construcció personal no es realitza en solitari, sinó en interacció amb els altres que l'ajuden, el recolzen, l'estimulen, l'acompanyen i li faciliten els recursos necessaris per

aprendre i desenvolupar-se. D'aquesta manera aconseguirem que els aprenentatges tinguin sentit per a l'infant. Aprendre consisteix en construir significats i atribuir sentit al què s'aprèn, de tal manera que els/les nens/es porten a terme aquest procés de significat i d'atribució de sentit a partir de l'experiència personal, a partir de les capacitats, els coneixements, els sentiments, les emocions i les actituds amb què s'aproximen als continguts, a les activitats, als objectes, al seu entorn i tots els elements que el configuren. Cadascú segueix el seu propi camí per aprendre.

També és necessari tenir en compte que l'infant capta la realitat de forma global i no de forma analítica. El seu coneixement i la seva percepció són globals i serveix de poc presentar els aprenentatges com un seguit d'aspectes separats, sense relació ni continuïtat entre si.

El nostre paper com a educadores ha de ser el de guiar, acompanyar i afermar les condicions idònies que els ajudin en la construcció dels coneixements. S'ha de partir del que els infants coneixen -donar valor al seu bagatge i les seves experiències anteriors-, recollir les seves aportacions i anar reordenant les propostes segons l'interès i les tendències que es descobreixen en ells, afavorint l'establiment de relacions entre els coneixements previs i les noves adquisicions.

Així doncs, les situacions educatives cal que tinguin un enfocament globalitzador, és a dir, que permetin el nombre més gran possible de relacions entre els múltiples i diversos coneixements que ja disposa l'infant i els nous coneixements adquirits. A la vegada que es presentin com interrelacionats i interrelacionables, el que donarà lloc a que l'infant sigui capaç d'atribuir més sentit al que aprèn, i per tant que aquest aprenentatge pugui ser utilitzat convenientment en la situació adequada.

VIDA QUOTIDIANA

La vida quotidiana és la pedagogia que promou el dia a dia a la nostra llar. A través dels moments o situacions que es generen durant la jornada, es promouen nous aprenentatges. Els petits moments de la vida, rutines relacionades com el canvi de bolquer, l'esmorzar, l'hora de dinar, el descans, les propostes d'exploració i manipulació de diversos objectes i/o joguines, les relacions amb els seus iguals i amb els adults, transmeten infinitats d'aprenentatges.

L'escola bressol ha de recollir i preparar espais i materials on es produeixin aquestes interaccions, on l'infant pugui anar construint la seva pròpia identitat.

Fins ara la jornada a l'escola era dividida en moments de rutina i l'activitat del dia. Es creia que l'activitat era l'eix principal. S'ha pogut comprovar que aquesta premissa respon a un esquema mental de l'adult per estructurar el dia a la l'escola, però no respon a les necessitats dels infants. És per aquest motiu que els moments rutinaris són contextos privilegiats per donar seguretat i confort als infants. L'acollida al matí, el moment d'esmorzar, la higiene personal, tenir cura de les plantes del pati, del material, etc. són recursos que ajuden al desenvolupament de les capacitats dels infants.

Des de la nostra llar s'ofereixen contextos diversos per tal que els infants esdevinguin persones capaces. Capaços d'establir relacions, de resoldre situacions, de prendre decisions, d'obtenir eines per gestionar les seves pròpies emocions, contextos on puguin desenvolupar les seves capacitats afectives, motrius i cognitives amb un ambient preparat, pensat, organitzat, agradable i confortable, per cobrir les seves necessitats i afavorir el desenvolupament global dels infants.

L'infant construeix el seu propi coneixement establint vincles amb les persones que interactua cada dia, amb els materials, amb les diverses situacions viscudes va construint la seva pròpia imatge i la del món que l'envolta.

A través de la vida quotidiana oferim i construïm un espai no només per acompanyar a l'infant per la vida, sinó també un espai en què s'hi visqui.

Un ambient que ofereixi als infants i famílies, confiança.

“Les activitats quotidianes lligades a la satisfacció de les necessitats bàsiques són l’eix de l’organització educativa i esdevenen una excel·lent situació per enfortir el vincle amb l’adult; per descobrir els propis límits, necessitats i possibilitats; per avançar en la comunicació i la construcció conjunta de significats; per anar percebent ritmes temporals: per anar copsant els espais viscuts: per anar sentint els valors culturals del seu entorn, i per anar guanyant autonomia”. (Decret 101/2010)

Aprendre és construir significats i atribuir sentit a la realitat que l’envolta. Aquests significats enriqueixen el propi coneixement i li permeten la seva aplicació a noves situacions cada vegada més complexes.

Per tant, per poder projectar una acció educativa que contempli tots aquests aspectes cal definir el paper de l’adult, la importància de les relacions entre iguals i quines característiques ha de tenir el context educatiu de la llar d’infants. Tot això determina una acció educativa pròpia del centre.

3 Concreció per al desenvolupament del currículum

El primer nivell de concreció el marca el Departament d’Educació, és la part prescriptiva que garanteix una formació comuna de tot l’alumnat. Conté les capacitats a assolir en acabar l’etapa, els continguts i els objectius terminals de cadascuna de les tres àrees que conformen el currículum. Aquestes venen regulades pel Decret 94/ 1992 del 28 d’abril, d’ordenació curricular de l’educació infantil i pel Decret 101/2010 de 3 d’agost d’ordenació dels ensenyaments del primer cicle de l’educació infantil.

Les tres àrees que es contemplen en el currículum són:

- Àrea 1 Descoberta d’un mateix i dels altres.
- Àrea 2 Descoberta de l’entorn.
- Àrea 3 Comunicació i llenguatges.

A partir d’aquest primer nivell de concreció aterrem els objectius i continguts a partir d’una anàlisi de l’entorn i de la població de Manresa.

a) Característiques dels infants 0-3

En el primer cicle de l'educació infantil s'han de tenir presents els processos de coneixement i domini del propi cos i d'individualització, acompanyats de la construcció de la trama de relacions i interaccions que es donen dins i fora de l'escola i dels llenguatges expressius i comunicatius que la fan possible, així com del coneixement sobre l'entorn físic i social.

Les relacions afectives que estableixen amb les persones que en tenen cura habitualment, i les respostes d'aquestes, adaptades a les característiques individuals de cada infant, afavoreixen la seguretat afectiva d'aquests i faciliten el seu progrés en l'autoconeixement, en la formació d'un autoconcepte positiu i en la seva expressió emocional en general.

El model relacional de l'educadora i de tot l'equip orienta i modela el dels infants, en la mesura en que aquests imiten i reproduïxen els comportaments que veuen en els adults amb qui es relacionen i practiquen estratègies relacionals d'acord a les seves possibilitats. Si les necessitats de cada infant es respecten, aquests aprendran a respectar les dels altres, establint relacions positives dins del grup i descobrint les característiques dels comportaments més eficients i adaptats a la realitat sociocultural en que viuen.

Les propostes quotidianes lligades a la satisfacció de les necessitats bàsiques són l'eix de l'organització educativa i esdevenen una excel·lent situació per enfortir el vincle amb l'adult; per descobrir els propis límits, necessitats i possibilitats; per avançar en la comunicació i la construcció conjunta de significats; per anar percebent ritmes temporals; per anar copsant els espais viscuts; per anar sentint els valors culturals del seu entorn i per anar guanyant autonomia.

Som éssers socials per naturalesa, per tant la comunicació i el llenguatge són imprescindibles pel desenvolupament humà. Des del moment del naixement es posen en marxa les habilitats comunicatives: la mirada, l'escolta, el contacte, el gest, el respecte als torns d'acció entre l'infant i l'adult constitueixen un diàleg bàsic que facilitarà la comprensió mútua. Un ambient relaxat i una actitud receptiva per part de l'adult estimularan el progrés dels infants en la comunicació en general i en l'expressió corporal i oral. La melodia i la claredat en la parla de

l'educadora proporcionarà el model adient pel desenvolupament del llenguatge verbal.

En l'evolució motriu dels primers anys de vida es desenvolupen dues de les característiques que ens defineixen com a espècie: caminar dret i l'ús d'objectes amb finalitat instrumental. Aquestes habilitats estimulen la representació mental del propi cos, de l'espai i de les relacions, a la vegada que permeten una progressiva organització perceptiva de l'entorn. Confiar en les possibilitats dels infants, juntament amb la llibertat d'acció tant en la manipulació d'objectes com en l'exploració d'espais i materials diversos, possibilitarà el domini progressiu del propi cos.

L'acció dels infants sobre el seu entorn facilita la descoberta de les característiques sensorials rellevants dels materials i dels objectes. La repetició de les accions que duen a terme els aproximen a la descoberta de les primeres categories perceptives. La manipulació i l'experimentació amb diferents materials de la vida quotidiana afavoreix la construcció de les primeres relacions causals, que els orientaran en els seus comportaments d'exploració de l'entorn i a prendre decisions més adequades. Les vivències del dia a dia obriran els interrogants necessaris per desenvolupar els seus coneixements. L'organització dels espais i materials del primer cicle de l'educació infantil han de facilitar l'acció autònoma dels infants, la possibilitat d'explorar, fer-se preguntes i aventurar possibles respostes. Compartir-ho amb els adults i els altres infants assegura el progrés en l'organització del pensament en les primeres edats.

Respondre a les necessitats de joc vol dir preveure-ho en l'organització de tots els recursos: els espais i el temps primordial per jugar, materials específics i no específics, personal que sap acompanyar el joc... L'actitud de l'adult serà fonamental per assegurar el gaudi i l'avenç de l'infant en el joc. A més, aquests recursos han de procurar donar resposta als diferents tipus de jocs propis de l'edat: de manipulació, motrius, simbòlics, de caire popular, simbòlic incipient...

Descobrir diferents formes d'expressió i comunicació mitjançant la interacció amb formes culturals pròpies dels diferents llenguatges, afavorirà la descoberta de les característiques específiques de cadascun. Parlar, ballar, cantar, dibuixar,... són algunes de les capacitats expressives de l'infant, que permeten l'organització i la representació mental de les seves experiències. Les possibilitats d'exploració que ofereix l'entorn permet comparar propietats i atributs entre objectes i materials, establir relacions espacials, temporals i lògiques i construir les primeres nocions quantitatives. L'accés d'infants i adults a l'oferta cultural de l'entorn social

en que viuen: dansa, música, teatre, arquitectura, pintura, literatura... augmenta les seves capacitats creatives i expressives específiques. En aquest sentit, cal tenir especial cura de l'estètica del centre, per ressaltar el valor comunicatiu i cultural dels elements decoratius i dels materials que s'hi exposen.

b) Capacitats de l'etapa

L'educació infantil afavorirà el desenvolupament de les capacitats i la seva interrelació en els infants, que ha de permetre als nens i a les nenes créixer integralment com a persones en el món actual, amb uns aprenentatges continuats i progressius, que seguiran en l'etapa d'educació primària amb l'adquisició de les competències bàsiques que ha d'assolir l'alumnat en finalitzar l'educació obligatòria.

A l'educació infantil s'ha de promoure un desenvolupament integral dels infants, i per tant les seves capacitats. Al llarg de l'educació hi trobem cinc grans tipus de capacitats a desenvolupar:

- capacitats cognitives o intel·lectuals
- capacitats motrius
- capacitats d'equilibri personal o emocionals
- capacitats de relació interpersonal
- capacitats d'inserció i actuació social

El desenvolupament d'aquestes capacitats és el resultat del que s'aprèn. Així, doncs, al llarg de l'etapa de l'educació infantil els infants hauran d'anar desenvolupant les capacitats següents:

- Progressar en el coneixement i domini del seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.
- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.

- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
- Convivre en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.

Els objectius del primer cicle de l'educació infantil expressen les capacitats que els infants han d'haver desenvolupat en acabar aquest període, tant si la seva educació es realitza en el context familiar exclusivament com si es comparteix amb el centre educatiu. Així l'infant haurà de ser capaç de:

1. Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.
2. Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciament progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.
3. Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs, higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.
4. Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.
5. Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai quotidià.

6. Actuar sobre la realitat immediata, descobrir-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives.
7. Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.
8. Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.

c)Concreció dels continguts curriculars

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS			
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS	
1. Progressar en el coneixement i domini del cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seves possibilitats.	Identificar-se com a persona, assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu, i esforçar-se per manifestar i expressar les pròpies emocions i sentiments.	Identificar-se a ell mateix com a persona, esforçant-se per manifestar i expressar les pròpies emocions, sentiments i necessitats, per a assolir el grau de seguretat afectiva i emocional corresponent al seu moment maduratiu.	Es reconeix al mirall	Es reconeix al mirall.	Es reconeix al mirall.	
			Coneix algunes parts del cos (3 parts)	Coneix algunes parts del seu cos (6 parts).	Identifica les parts del cos (nen-nena)	
		Manifestar i expressar de les pròpies emocions i sentiments, utilitzant el llenguatge com a mitjà d'expressió i comunicació.	Manifesta les seves emocions	Manifesta amb el seu cos les seves necessitats i emocions.	Manifesta amb el seu cos les seves necessitats i emocions.	
				Manifesta les seves neccessitats i emocions a través de la paraula.	Manifesta les seves neccessitats i emocions a través de la paraula.	
		Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai	Prendre consciència de sí mateixos i de les seves possibilitats, amb el coneixement progressiu de l'esquema corporal i amb el domini del propi cos i de les seves necessitats.	Aixeca el cap	Gateja	Corre
				Juga estant panxa a terra		
	Volteja sobre sí mateix					
	Descobriments parts del cos: mans i peus			Camina	Puja i baixa escales	
	S'arrossega					
	S'incorpora					
	Gateja			Puja escales	Salta	
	Manté l'equilibri assegut					
	S'aixeca amb suport			Salta amb ajuda		
	Fa passos amb un suport					
	Utilitza els braços davant de situacions de desequilibri					
	Té interès pel desplaçament			Experimenta sensacions d'equilibri i desequilibri	Experimenta sensacions d'equilibri i desequilibri	
	Agafa diferents objectes					
	Localitza i agafa un objecte			S'adona de les pròpies possibilitats i limitacions corporals	Mostra confiança en les pròpies possibilitats i acceptacions de les limitacions	
	Realitza la prensió en moviments com: agafar, picar, llençar...	Realitza accions mitjançant la pinça: picar, estripar, encaixar, pessigar, apilar, pastar...	Realitza de forma precisa diverses accions mitjançant la pinça: esquinçar, enfilar, pessigar, rebregar, pastar...			

DESCOBERTA D'UN MATEIX I DELS ALTRES

DESCOBERTA D'UN MATEIX I DELS ALTRES

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS		
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS
2. Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.	Dominar progressivament el cos i l'adquisició de noves habilitats motrius, augmentant la seva autonomia en els desplaçaments, en l'ús dels objectes i l'orientació en l'espai	Explorar els límits i possibilitats motrius davant d'un obstacle o dificultat	Quan vol un objecte reptar, gateja o es desplaça per agafar-lo	Davant d'una dificultat demana ajuda a l'adult	Davant d'una dificultat demana ajuda a l'adult
			Davant d'una dificultat, reclama ajuda amb el plor o amb interacció amb l'adult	Davant d'una dificultat s'esforça i intenta superar-la	Davant d'una dificultat s'esforça i intenta superar-la
3. Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia	Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes així com en els espais que li són habituals	Participar activament en les activitats quotidianes d'alimentació, descans, higiene i neteja personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes així com en els espais que li són habituals	Té adquirida la rutina de l'hàbit d'higiene	Té adquirida la rutina de l'hàbit d'higiene.	Coneix i realitza les rutines quotidianes
			Té adquirida la rutina de l'hàbit de l'alimentació	Té adquirida la rutina de l'hàbit de l'alimentació.	
			Té adquirida la rutina de l'hàbit del descans	Té adquirida la rutina de l'hàbit del descans.	Té adquirida la rutina de l'hàbit del descans.
				Té adquirida la rutina del recollir.	Recull
4. Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva de si mateixos i de les altres persona.	Participar amb iniciativa i constància en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.	Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes, d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.	Accepta el canvi de bolquers	Col·labora en el canvi de bolquers	Controla els esfínters
			Col·labora en el canvi de bolquers	Col·labora en eixugar-se mans i cara	Sap rentar-se les mans i la cara
			Accepta que li rentin la cara i les mans	Col·labora en rentar-se la cara i les mans	Es treu els mocs
			Col·labora en rentar-se la cara i les mans		S'eixuga sol mans i cara
			Necessita ajuda per menjar	Comença a menjar sol	Menja i beu aigua tot sol
			Comença a menjar sol	Beu aigua sol	
			Utilitza les mans per menjar	Necessita ajuda per menjar	Ús correcte dels coberts
			S'inicia en l'ús dels coberts	S'inicia en l'ús dels coberts	
			Beu aigua amb ajuda	Es manté assegut a la cadira	Està assegut a la cadira
			Beu aigua sol	Col·labora en endreçar	Sap endreçar
			Col·labora quan se'l vesteix/desvesteix	Col·labora quan se'l vesteix/desvesteix	Sap posar-se i treure la bata
					Sap posar-se i treure les sabates
					Es puja i baixa la roba quan va al lavabo

DESCOBERTA D'UN MATEIX I DELS ALTRES

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS		
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS
5. Convivre en la diversitat, avançant en la relació amb altres persones i iniciant-se en la resolució pacífica de conflictes	Participar amb iniciativa i constància en les activitats quotidianes d'alimentació, repòs i higiene personal, iniciant-se en la pròpia autonomia i orientant-se en les seqüències temporals quotidianes i en els espais que li són habituals.	Mostrar iniciativa per dur a terme activitats i jocs, resolent les dificultats que es puguin presentar mitjançant la pròpia actuació o demanant als altres l'ajuda necessària i acceptant petites frustracions.	S'esforça per vèncer les dificultats abans que l'adult s'hi acosti	S'esforça per vèncer les dificultats .	Coneix els seus límits
			Davant d'una dificultat, plora i l'evita		S'esforça per vèncer les dificultats
			Mostra interès en les activitats		
			Participa en les activitats		Davant d'una dificultat, plora / demana ajuda / l'evita
	Establir relacions afectives positives, comprenent i apreciant progressivament el seu entorn immediat, iniciant-se en l'adquisició de comportaments socials que facilitin la integració en el grup.	Tenir disposició per establir relacions afectives positives amb les persones adultes i els infants amb qui comparteix situacions i activitats quotidianament.	Reconeix l'educadora	Reconeix l'educadora.	Coneix als companys i educadores
			Reconeix els companys de l'aula	Reconeix els companys de l'aula.	
			Accepta la presència de pares a l'aula	Accepta la presència de pares a l'aula i/o centre escolar.	Accepta la presència de pares a l'aula i/o centre escolar.
			Comença a mostrar interès pels altres	Té respecte pels altres	Té respecte pels altres
			Té respecte pels altres	Accepta la presència i companyia de l'altre	Accepta compartir el joc, els materials i els espais amb els altres
			Accepta la presència i companyia de l'altre	Estableix relacions afectives amb l'educadora	Estableix relacions afectives amb l'educadora
			Estableix relacions afectives amb l'educadora	Accepta compartir l'educadora	Accepta compartir l'educadora
			Accepta compartir l'educadora	Familiaritzar-se amb les formes de comportaments socials (bon dia, hola i adéu, gràcies)	Familiaritzar-se amb les formes de comportaments socials (bon dia, hola i adéu, gràcies, perdona, si us plau)
			Familiaritzar-se amb les formes de comportament socials (Bon dia, Hola, Adéu)		

DESCOBERTA D'UN MATEIX I DELS ALTRES

DESCOBERTA DE L'ENTORN

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS		
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS
7. Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradulament, en activitats socials i culturals	Projectar les pròpies vivències a través de l'activitat lúdica, i anar-les representant a través d'un incipient joc simbòlic.	Orientar-se amb autonomia en els espais habituals i quotidians i iniciació en l'ús de termes relatius a l'espai (aquí, allà, dins, fora, amunt, avall).	Sap on són els espais d'ús més habituals	S'inicia en la comprensió de les nocions espacials	Comprèn les nocions d'orientació espacials (dins-fora, sobre-sota, davant-darrera, a dalt a baix)
					Comprèn les nocions d'orientació temporals (dia-nit, abans-després, un altre dia)
				Coneix els espais de la llar d'ús més habitual (aula, menjador, aula polivalent, pati)	Sap l'ús dels espais de l'escola
		Mostrar interès i curiositat pel medi físic i social, explorant les característiques dels objectes, materials i elements de l'entorn natural i formulant preguntes sobre alguns esdeveniments i representant vivències i situacions mitjançant el joc simbòlic	Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures...	Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures, ...	Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures, ...
			S'inicia en el Joc pre-simbòlic	Fa joc pre-simbòlic.	Fa joc simbòlic
		Participar en festes, tradicions i costums de la comunitat a la qual pertany, mostrant interès i curiositat.	Explora elements característics de cada festa o tradició	Mostra curiositat per les festes tradicionals	Coneix i participa activament de les festes tradicionals
				Reconeix alguns dels elements principals de les festes tradicionals	Coneix els elements principals de les festes tradicionals
				Reconeix les cançons de les festes tradicionals	Reconeix, canta i balla les cançons de les festes tradicionals
		Iniciar-se en la diferenciació d'algunes qualitats sensorials fruit de l'exploració dels objectes materials, d'elements de l'entorn natural i de la comparació de les seves propietats. Inici de les primeres classificacions, ordenacions i correspondències en funció de les característiques i els atributs.	Experimenta i interacciona amb els materials proposats	Interessar-se per les característiques dels objectes a partir d'explorar-los	Conèixer algunes característiques dels objectes a partir d'explorar-los
			Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures...	Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures...	Accepta la manipulació de diferents textures, consistències, temperatures...
	Actuar sobre la realitat immediata descobri-ne l'organització a partir de les pròpies vivències i establir relacions entre objectes segons les seves característiques perceptives	Adonar-se de les conseqüències dels seus actes en els objectes i en els altres	Comença a adonar-se que les accions que realitza poden provocar reaccions en els altres	És conscient que les seves accions provoquen una reacció en els altres	
			Comença a adonar-se que una acció seva pot modificar/variar alguna característica d'un objecte	Comença a conèixer quin tipus de modificació o variació espera d'un objecte sobre el qual hi actua	Coneix i espera les modificacions o variacions d'un objecte sobre el que hi actua
		Conèixer la realitat immediata mitjançant els seus elements naturals i les variacions i canvis que s'hi poden produir	Observa i explora l'entorn emprant els sentits	Descobreix els canvis en objectes i situacions	
				Comença a descobrir algunes característiques específiques d'alguns animals	Coneix algunes característiques específiques d'alguns animals
				Comença a diferenciar tipus d'animals	Diferencia tipus d'animals
				Comença a identificar els canvis produïts per les estacions de l'any	Identifica els canvis produïts per les estacions de l'any
				Comença a reconèixer els objectes independentment de la seva posició	Reconeix els objectes independentment de la seva posició

DESCOBERTA DE L'ENTORN

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS		
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS
8. Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.	Iniciar-se en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal, verbal, matemàtic, musical i plàstic.	Actuar i experimentar amb els objectes de l'entorn proper, establint relacions perceptives i sensorials	Practica accions de treure, posar obrir, tancar, llençar, posar dins... amb els materials i propostes de l'aula	Experimenta amb les accions de treure, posar, picar, rebregar, estripar, apilar, tapar,...	Aplica els moviments i accions oportuns per aconseguir l'intencionalitat dels objectes, materials i/o propostes
			Realitza alguna acció de causa-efecte i repetició amb elements, materials i joguines de l'aula	Repeteix les accions de moviment amb diferents materials	Estableix relacions causals a partir d'accions que tenen un resultat concret: relacions causa-efecte
			Repeteix les accions de moviments amb diferents materials	Aplica les accions a rutines i hàbits de la vida quotidiana	
		Iniciar les primeres classificacions, ordenacions i correspondències en funció de les característiques i els atributs	Busca materials de la mateixa categoria	Identifica quantitats de molts-pocs davant classificacions d'objectes	Observa i reconeix formes iguals o diferents
Reconeix i aplica conceptes de dins-fora, obert-tancat, gran-petit				Experimenta amb les qualitats dels materials i objectes per fer-hi relacions	
Diferencia objectes en funció d'un atribut de mida, forma i/o color				Descobreix alguns objectes a partir de nocions de mida, forma i color	
			Fa agrupacions en funció d'un element qualitatiu comú		
9. Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.		Comunicar-se i expressar-se mitjançant el moviment, el joc, el gest i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral	Es comunica i s'expressa mitjançant els sons i els moviments	Es comunica i s'expressa mitjançant els sons i els moviments	Utilitza el llenguatge oral per expressar necessitats bàsiques
			Experimenta amb els propis sons		
			Repeteix sons i mots senzills	Es comunica per mitjà de paraules simples i frases de dos o més elements	Utilitza paraules en estructures de tres o més elements
		Comprendre les intencions comunicatives dels altres, pel gest, l'entonació i la veu, per utilitzar de manera progressiva les normes que regeixen els intercanvis, realtz i converses (atenció, espera, to de veu, interès, iniciativa) valorant el llenguatge oral com un mitjà de relació.	Comprèn els missatges de l'adult en funció de l'entonació, l'expressió global i els gestos	Comprèn els missatges que l'adult li comunica	Respon a missatges de l'adult
			Coneix el nom de les persones més properes	Compleix ordres i encàrrecs senzills	Realitza encàrrecs
			Respon davant del seu nom	Augmenta progressivament el nivell d'atenció i escolta	Escolta atentament una explicació de la mestra
				Respon a qüestions simples	Participa en diàlegs tot explicant situacions viscudes
			Para atenció davant d'un estímul-explicació per part de la mestra	Mostra curiositat i iniciativa per mirar contes d'imatges	Reconeix els personatges principals d'un conte amb l'acció que hi desenvolupen
				Coneix a grans trets els contes treballats a l'aula	
	Observa contes i làmines amb l'ajut de l'adult		Recorda el personatge principal d'un conte treballat	Reprodueix alguns contes treballats	
	Mostrar interès cap al llenguatge musical tot experimentant sensacions corporals i auditives fins a l'expressió de sentiments i emocions	Expressa plaer o desplaer davant els jocs cantats i musicals	Expressa plaer o desplaer davant els jocs cantats i musicals	Expressa plaer o desplaer davant els jocs cantats i musicals	

ÀREA DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGES

ÀREA DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGES

CAPACITATS	OBJECTIUS DEL CICLE 0-3	OBJECTIUS GENERALS	CONTINGUTS ESPECÍFICS		
			4 mesos a 1 any	1-2 ANYS	2-3 ANYS
9. Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà de diversos llenguatges.	Comprendre el llenguatge adult i dels altres infants, comunicar-se i expressar-se a través del moviment, el gest, el joc i la paraula, amb una progressiva millora del llenguatge oral.	Mostrar interès cap al llenguatge musical tot experimentant sensacions corporals i auditives fins a l'expressió de sentiments i emocions	Gaudeix amb els jocs de falda, les cançons, la música i el moviment	Imita cançons i/o propostes musicals mitjançant la veu, el cos i el moviment	Mostra preferències a nivell musical per determinades peces, cançons, dites, audicions...
					Coneix i reproduïx cançons senzilles per si sol o bé amb ajut
			Recorda els moviments principals d'algunes cançons	Experimenta a través de la manipulació de materials sonors	Imita els moviments de danses senzilles
			Experimenta a través de la manipulació de material sonors i instruments	Realitza moviments concrets per aconseguir so d'un instrument i material sonor.	Coneix instruments diversos i la manera de tocar-los
			S'inicia en la manifestació d'estats emocionals provocats per la música	Diferencia so-silenci	Diferencia so-silenci
				Diferencia un so fort i un so fluix	Diferencia un so fort i un so fluix
		Iniciar-se en el llenguatge plàstic a través de l'utilització de diferents materials per tal de donar eines per desenvolupar la creativitat. L'imaginació i la sensibilitat	Experimenta amb el propi cos com a primera eina davant dels materials plàstics	Diferencia entre ràpid i lent	Diferencia entre ràpid i lent
				Manifesta alegria/relaxació segons l'audició	Manifesta alegria/relaxació segons l'audició
				Experimenta amb el propi cos com a primera eina davant dels materials plàstics	Manipula activament els materials plàstics que es posin a l'abast
				Aconsegueix un desenvolupament progressiu amb les diverses tècniques plàstiques	Progressa en destresa en l'ús de diferents estris plàstics
				Té cura dels materials que s'utilitzen	Té cura dels materials que s'utilitzen
				S'inicia en la realització de traços lliures	Té un control del traç senzill
					S'inicia en la delimitació de l'espai en suports diferents
					S'inicia en el gargoteig
					Dóna significat a algunes reproduccions plàstiques

ÀREA DE COMUNICACIÓ I LLENGUATGES

d) L'avaluació

L'avaluació està completament integrada en el procés educatiu i és una part integrant de tota la intervenció educativa a l'entendre l'acte educatiu com un procés de retroalimentació.

L'avaluació ha de proporcionar la informació necessària per poder prendre decisions que afavoreixin el procés d'ensenyament - aprenentatge en funció de la planificació realitzada i del moment en que es realitza.

Al llarg del procés d'ensenyament - aprenentatge avaluarem 3 aspectes:

- El procés educatiu. Comprovar si els infants estan adquirint les capacitats previstes en els objectius plantejats per a cada nivell.
- La pràctica docent. Comprovar que aquesta es desenvolupa adequadament.
- El desplegament curricular.

Avaluació del procés educatiu:

Es poden diferenciar tres tipus d'avaluació tenint en compte el moment en què es realitza: avaluació inicial, formativa i sumativa o final.

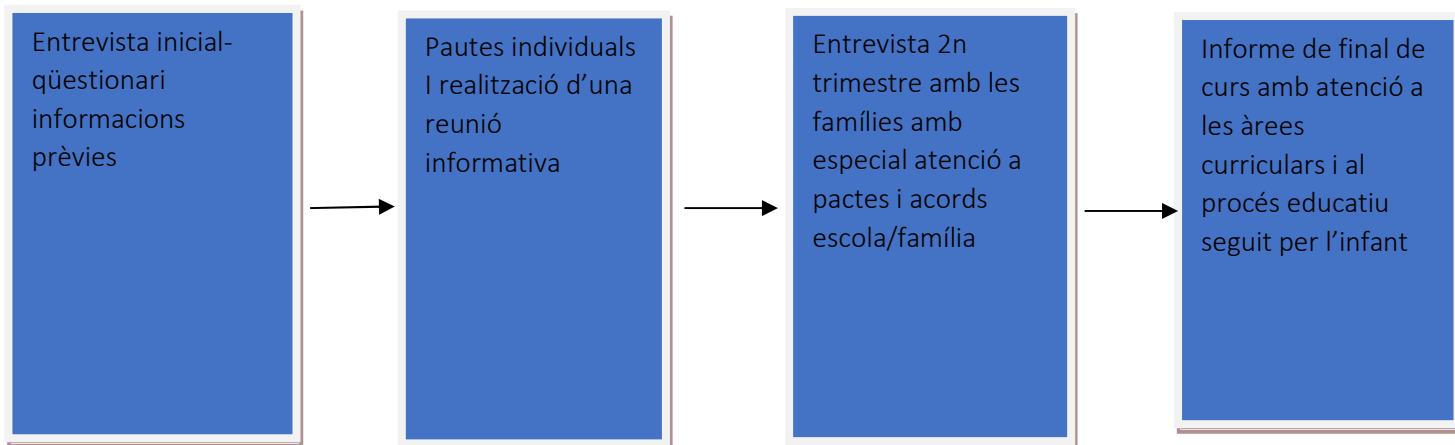
Per poder avaluar el procés ensenyament - aprenentatge al llarg del curs ens basem en l'observació directa i indirecta utilitzant eines que ens permeten un seguiment individual de cada nen mitjançant les pautes individuals on queden reflectits aquells aspectes més destacats de cada infant per tal de poder-los anar treballant i millorant.

	Avaluació inicial	Avaluació formativa del procés	Avaluació final o sumativa
Que és?	Permet conèixer les característiques de l'infant a tenir en compte en la seva estada a la Llar, en quina situació d'aprenentatge, context socio-familiar i socioeconòmic està.	Es realitza durant tot el procés d'ensenyament - aprenentatge i té com a referents els objectius proposats per a cada nivell.	Recull i sintetitza la informació proporcionada per l'avaluació inicial i continua i determina si s'han assolit els objectius proposats
Eines utilitzades	Entrevista inicial amb les famílies on es demanen informacions prèvies en el que es recullen dades rellevants i/o a tenir en compte de cada infant	Recull d'observacions Formulari de Pautes individuals A finals de primer trimestre es fa una reunió grupal on s'explica com ha anat el procés de familiarització del grup i s'aprofita per parlar de forma individual amb les famílies que ho sol·licitin. Al segon trimestre si que es fa una entrevista individual amb cada família per explicar l'evolució de l'infant.	Informes individuals a final de curs Entrevistes amb les famílies sempre que ho sol·licitin.

En el següent diagrama s'observa el circuit seguit en el seguiment i avaluació del procés educatiu:

Avaluació de la pràctica docent:

Setmanalment es realitza una reunió d'equip on a part de programar i debatre sobre temes del dia a dia de l'escola bressol també es posen sobre la taula temes o aspectes a millorar en la nostra pràctica educativa. Així mateix també és l'espai per compartir punts de vista sobre aspectes pedagògics i alhora revisar la documentació marc de l'escola.

Al llarg del curs a les reunions es valora com estat anant el nostre procés i es debat sobre aquells aspectes que cal mantenir, canviar o millorar.

Avaluació del desplegament Curricular

L'avaluació del desplegament Curricular es farà anualment per l'equip educatiu. Les possibles propostes de canvi després de les revisions es recopilaran per incorporar-les al Projecte Educatiu.

L'avaluació del desplegament Curricular el durem a terme mitjançant la recopilació de les avaluacions de les activitats que integren els projectes, racons, unitats de programacions o altres programacions estables.

Els objectius d'aquesta avaluació són:

- Conscienciar de la situació i del potencial organitzatiu del centre per afrontar una innovació.

- Comparar la posició organitzativa entre uns aspectes i altres del mateix centre.
- Adonar-se i reflexionar sobre la importància de les condicions organitzatives per poder establir un pla de millora.
- Copsar l'evolució en terreny organitzatiu de la nostra escola.

4. Característiques de l'entorn social, cultural i sociolingüístic

a) L'entorn

El treball en la comunitat, relacionant-nos i coordinant-nos amb els diferents serveis que tenen com a objecte d'intervenció els infants petits i les seves famílies, ens dona una visió més ampla de tot l'entorn dels infants i ens ofereix l'oportunitat de compartir el que anem treballant, veure formes diferents d'intervenir, conèixer d'altres professionals, oferir a les famílies recursos que tenen al seu abast i, en definitiva, oferir una atenció més adequada i de qualitat.

Treballar coordinadament amb altres serveis demana haver-nos conegut primer, pensar en què és el què ens podem oferir i compartir, com podem treballar plegats i posteriorment planificar accions conjuntes. Això demana l'esforç d'apropament de tots i totes i uns objectius de treball clars.

El Barri, la Parada.

L'escola Petit príncep es troba situada en una zona de nova creació de la ciutat de Manresa. L'avinguda dels Dolors, on està situada l'escola, es va inaugurar durant l'any 2006, el mateix de l'entrada en funcionament de l'escola. La zona de la Parada, on està situada l'escola, pertany al barri de la carretera de Santpedor. A la part alta del barri es concentren equipaments educatius com el col·legi La Salle, el col·legi Sagrat Cor, l'institut Pius Font i Quer o l'Escola Universitària Politècnica. Als límits del barri hi ha el camp de futbol del Gimnàstic CF i el Parc de l'Agulla. Avui és el barri més gran de Manresa. Al barri hi ha dos polígons d'habitatges destacats: el grup Francesc Cots, construït als anys cinquanta per l'Obra Sindical del Hogar i traspassat posteriorment a Adigsa, i el grup de la Parada, construït a finals dels setanta per Caixa de Manresa.

Cultura, festes i tradicions

EL treball que fem al Petit príncep sempre parteix de fets quotidians que succeeixen a l'entorn. Per això, no podem obviar la cultura i les tradicions manresanes en la nostra programació. La festa de la Llum i la Festa Major són protagonistes al llarg de l'any a la nostra cal escola. La

programació contempla propostes de llum i color i també de personatges i músiques de la festa major i el correfoc.

b) El projecte lingüístic de centre

El projecte lingüístic del centre tindrà en compte la realitat de la composició lingüística i sociocultural de l'escola i del seu entorn, fet que permetrà la seva elaboració i desenvolupament sobre una base sòlida.

Aquesta realitat lingüística ens proporcionarà els elements a considerar per comunicar-nos amb les famílies; en canvi, respecte els infants, serà molt més senzilla, entenent que tots els infants de 0-3 anys inicien el llenguatge verbal a la llar d'infants.

És important destacar que la llengua vehicular de l'escola és el català i que s'aplica la immersió lingüística. Tot i així, ens adaptem a totes aquelles famílies que ho necessitin.

L'etapa que ens ocupa a l'escola (0 a 3 anys) és l'etapa on s'estableixen les bases del llenguatge. En aquestes primeres edats allò que més valorem és la intenció comunicativa, independentment del tipus de llenguatge que s'utilitzi.

Tots els llenguatges (gestual, emocional i verbal) tenen la mateixa importància, però és aquí, en el projecte lingüístic, on tractarem específicament l'aprenentatge del llenguatge verbal i la seva implementació.

c) L'ús de la llengua a l'escola

Àmbit docent :

La llengua vehicular de l'escola, tant en les activitats d'ensenyament - aprenentatge com en les relacions entre els diversos estaments de la comunitat educativa i amb les diferents institucions, serà el català.

Les explicacions de les educadores, les estratègies d'avaluació (observació, registre) i els elements ambientals també seran en català.

En tot cas, el recull de la **normativa vigent** especifica, textualment:

Decret 94/1992 de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació curricular de l'educació infantil.

Art. 6.1. "El català com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament. S'utilitzarà normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge de l'educació infantil".

Àmbit administratiu :

Tota la documentació del centre serà redactada en català. Això inclou tant els aspectes

ambientals - retolació de dependències, treballs, murals, tauler d'anuncis, cartells, etc. com la documentació oficial, actes dels claustres i del consell de l'escola, els llibres de registre, la correspondència oficial, certificats, matrícules, els instruments de gestió del centre (PEC, NOFC, PAC, etc.), inventari del material, etc.

Decret 75/1992 de 9 març pel qual s'estableix l'ordenació general dels ensenyaments de l'educació infantil, l'educació primària i l'educació secundària a Catalunya.
Art 3.1. "El català com a llengua pròpia de Catalunya, ho és també de l'ensenyament. S'utilitzarà normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge de l'educació infantil, de l'educació primària i de l'educació secundària obligatòria.

Àmbit complementari :

Les activitats i serveis complementaris que s'ofereixen per la mateixa escola es proposaran en català.

Àmbit de relació:

La llengua de comunicació entre els diferents membres de la comunitat educativa serà, preferentment, el català.

Per altra banda, si es parteix de les investigacions psicolingüístiques i psicopedagògiques que s'han realitzat, els infants no fan distinció entre la primera i segona llengua fins els tres anys d'edat, és a dir, els nens i les nenes que tenen contacte amb més d'una llengua abans dels tres anys, es considera que incorporen totes dues com a primera, i se'ls anomena bilingües familiars. L'escola adoptarà el català com a llengua vehicular independentment de quina sigui la llengua familiar dels infants. Amb això, no únicament no es deteriora el progrés lingüístic de l'infant d'entorns de parla no catalana, sinó que des del seu coneixement accedeixen als avantatges cognitius i lingüístics que presenta el bilingüisme primerenc.

Amb tot, pensem que aquesta és la millor fórmula perquè els infants puguin accedir a l'ús de la llengua catalana i, així, procurar i afavorir la seva integració social.

A la llar d'infants es pot donar el cas de famílies amb desconeixement i/o dificultats de comprensió de la nostra llengua, i davant d'aquesta necessitat des del centre es facilitarà que es pugui rebre l'explicació de la informació en castellà.

d) Objectius generals del projecte lingüístic

Els objectius del nostre projecte lingüístic són els següents:

- La utilització del Català com a llengua vehicular del centre pels seus membres
- Fomentar el coneixement de la llengua catalana i que arribi a tothom
- Vetllar per la dotació adequada de recursos humans i materials necessaris per al bon desenvolupament del Projecte lingüístic
- Oferir una atenció més individualitzada als infants que puguin presentar dificultats de llenguatge
- Informar les famílies sobre l'opció presa per l'escola, així com motivar-los a fer-se-la seva
- Garantir el respecte als elements d'identificació de personal que l'infant ja tingui com ara, per exemple, el propi nom i la denominació dels familiars i/o dels objectes estimats.

Seguint amb l'important paper de la família dins la llar, el nostre mètode considera dues actuacions diferenciades:

Famílies	Infants
Es preguntarà a les famílies si coneixen el català i si no fos el cas, preguntarem què no entenen, per poder facilitar la integració amb el projecte lingüístic de la llar.	Sempre es dirigirà a l'infant en català acompanyant les paraules amb gest. S'establiran comunicacions verbals inicials en l'idioma de la família per aconseguir comunicació afectivament emocional. Sempre s'aprofitarà per introduir nou vocabulari de tot tipus.
OBJECTIUS: Aconseguir les primeres informacions de l'infant i de la família. Poc a poc enfortir el diàleg per poder iniciar les comunicacions escrites.	

Prenent aquesta fonamentació teòrica de base, establim la metodologia que creiem més adequada per a l'assoliment dels objectius educatius.

5. Atenció a la diversitat de l'alumnat

a) L'escola inclusiva

Entenem per educació inclusiva el camí cap a una educació de qualitat, on tota la comunitat educativa, famílies, infants, educadors/es i administració pública, tinguin un objectiu comú: oferir a tots els infants el dret a rebre una educació de qualitat i adequada a les seves necessitats, siguin quines siguin les seves condicions o circumstàncies personals o socials. Així doncs, l'escola inclusiva és aquella que veu als infants sense adjectius, cadascú amb les seves característiques i necessitats pròpies, entenent la diversitat com un fet natural.

Els objectius curriculars d'aquesta primera etapa 0-3, són els mateixos per a tots els infants. És per aquest motiu que a la llar s'ofereix l'atenció individualitzada que cada infant necessita per tal de promoure el desenvolupament i l'aprenentatge. En aquest sentit, entenem que l'educació inclusiva és un principi que ha d'estar present a l'escola, i els educadors/es han d'estar preparats per innovar i abordar el món de les diferències. Hem d'aprendre a viure amb la diferència, i aprofitar el repte de la diversitat.

Objectius:

- Garantir el benestar físic i emocional de l'infant i fomentar el descobriment d'un mateix i de l'entorn i el desenvolupament de la seva autonomia oferint plans individualitzats quan sigui necessari. Compartir amb les famílies l'educació dels infants

Entre les diferents formes d'atendre la diversitat dins de l'aula, amb una orientació inclusiva per a tots els infants, trobem especialment adequats els que relacionem a continuació, entre d'altres que exposem a l'apartat d'atenció a la diversitat:

Suport dels especialistes CDIAP, EAP... de la zona	Treball compartit amb tots els educadors/es	Treball en petits grups mixtes i heterogenis	Treball Racons d'aprenentatge
--	--	--	----------------------------------

b) Tractament de la diversitat

Entenem el tractament a la diversitat com un compromís institucional que té repercussions en l'ordenació curricular i implica perspectives didàctiques, organitzatives i orientadores concretes. El concepte de diversitat a la llar d'infants, va més enllà de la incorporació d'infants amb necessitats educatives específiques per discapacitats físiques, psíquiques, sensorials, trastorns

greus de personalitat, de conducta o malalties degeneratives greus, ja que parlem d'una educació que inclou a tothom respectant les individualitats de cadascú i promou participació de tota la comunitat educativa.

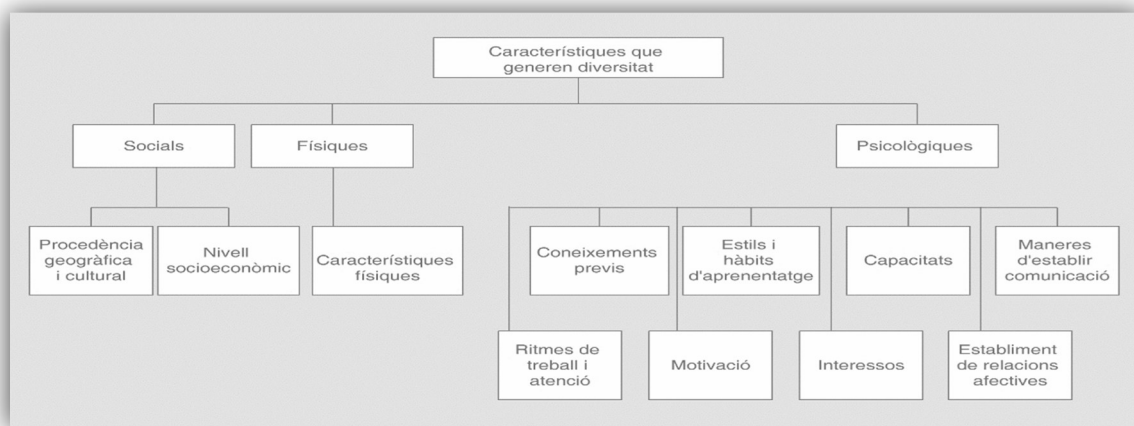
La diversitat que es viu dins l'escola és molt àmplia, des de la diferència d'edat dins d'un mateix grup, fins als diferents factors socials, culturals, familiars, etc. És per aquest motiu volem que a es tingui molt present aquests factors per afavorir en el dia a dia el benestar i desenvolupament de tots els nens i nenes.

En aquesta edat és important la detecció precoç de la necessitat de suport educatiu, amb la finalitat de començar l'atenció individualitzada el més aviat possible i canviar el pronòstic funcional a llarg termini.

En conseqüència és precís el treball conjunt entre l'equip educatiu, la família i els professionals dels diferents serveis d'orientació especialitzats com CDIAP, EAP, CREDA... a través de l'adaptació curricular, ajustant o modificant l'ambient d'aprenentatge, espais, materials, replantejament d'agrupaments (grups flexibles i mixtes), metodologies...

Cal que a la llar es respectin totes les persones sense fer discriminacions per raons d'origen, sexe, orientació sexual, capacitat, religió, ideologia i situació personal o familiar. Així doncs, plantegem propostes que responen als diferents ritmes, interessos i necessitats dels infants, tenint en compte que dins les aules tenim grups mixtes i heterogenis. El treball per racons d'aprenentatge ens dona resposta per poder projectar propostes respectuoses i assegurar i atendre aspectes propis de cada infant.

És important que l'educador/a respecti les diferències personals de cada infant i realitzi programacions obertes i flexibles, és així com podem afavorir el procés d'aprenentatge de manera individualitzada, permetent que cada infant desenvolupi al màxim les seves potencialitats.

Algunes consideracions per a l'atenció a la diversitat:

- Establir un vincle de col·laboració i confiança amb les famílies.
- Establir un vincle afectiu amb el nen/a per poder iniciar qualsevol acció.
- Altres infants així com els adults, juguen un paper de model de referència en l'aprenentatge.
- Permetre l'accés a l'aula d'altres professionals perquè aconsellin i donin eines per la millora.
- El nostre punt de referència és la programació del grup classe i prepararem adaptacions curriculars i de les propostes per tal que tots els infants hi puguin participar.
- Incorporar nous materials adequats a cada nen/a, especialment aquells/es amb dificultats físiques, que els permetin desenvolupar accions de la vida quotidiana sense necessitat constant d'un suport.
- Distribuir l'espai tenint en compte les particularitats de cada infant.
- Adequar l'organització de l'equip per permetre l'atenció dels infants en moments que requereixin una atenció individualitzada, conjuntament amb els especialistes de l'escola.
- Coordinar-se amb serveis externs (EAP, Creda, Crec, CDIAP, pediatres, CSS, EAIA, Serveis).
- Es donen també característiques diferencials associades al gènere. És fonamental que el mitjà escolar ofereixi oportunitats múltiples i variades d'aprenentatge i desenvolupament a nens i nenes, que transcendeixin estereotips.

Acollida d'infants d'altres cultures:

Cada cop més tenim l'arribada de població d'altres cultures a Catalunya. Aquestes famílies presenten una gran diversitat: d'orígens, de tipologies demogràfiques, creences, religions etc.

Cada vegada augmenta el percentatge de famílies d'orígens diversos, i això fa que l'escola sigui un lloc privilegiat per compartir amb altres famílies i infants i començar a viure la igualtat i la interculturalitat com un model educatiu que reflexa la realitat social de l'escola.

Des de l'escola proposem que s'acompanyi a les famílies en les diverses barreres que es poden trobar, se les aculli per generar un bon sentiment de pertinença:

- Posant atenció en la comunicació i comprensió dels missatges.
- Coneixent, entenent i respectant les diferències culturals
- Explicant i apropant la nostra metodologia i el nostre funcionament.
- Les diferents vies de participació per propiciar l'apropament i un vincle afectiu, conjuntament amb les famílies, són:
 - ✓ Reunions d'inici de curs i entrevistes
 - ✓ Festes populars
 - ✓ Comunicacions a les entrades i sortides
 - ✓ Propostes amb famílies compartint moments de la vida quotidiana
 - ✓ Tallers per famílies i circulars per e-mail

Treballar amb totes les famílies del centre la diversitat cultural, fa que des de ben petits s'entengui amb normalitat, contribuint a una cultura més flexible i a anar reduint els prejudicis i aprofitar per compartir i descobrir altres cultures, costums i tradicions.

c)Atenció a les necessitats educatives específiques

Es considera que un infant precisa de necessitats educatives específiques quan precisa d'adaptacions curriculars, adaptacions d'accés o requereix una atenció professional excepcional degut a característiques físiques, psíquiques, sensorials, culturals, socioeconòmiques, etc. o per manifestar greus trastorns de la personalitat o de conducta, que difereixen de la majoria de la població determinada. Per tant els infants que tenen necessitats educatives específiques són:

- Infants que per raons socioeconòmiques o socioculturals requereixen atenció educativa específica.
- Els de nova incorporació al sistema educatiu, ja sigui per la seva competència lingüística o pel seu nivell de coneixements bàsics requereixen una atenció educativa específica.

- Aquells/es que presenten NESE perquè estan afectats per discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, o que manifesten trastorns greus de personalitat o conducta.

Les necessitats que existeixen són per una banda les permanents i per l'altre les temporals, tenint en compte que es pot tractar de trastorns del desenvolupament o discapacitats o també necessitats específiques per alguna situació puntual per la qual un infant pot necessitar una sèrie de mesures pedagògiques determinades durant un període de temps.

Criteris Organitzatius

Per tal de dotar-nos d'una correcta atenció als infants amb NESE cal poder preveure de quins criteris organitzatius partim per tal que la nostra intervenció estigui dotada de coherència, no només en l'atenció a infants amb NESE sinó també en el conjunt del servei escolar i del projecte educatiu. Aquests criteris són:

- Els i les educadores han de planificar la seva dedicació per tal de donar cobertura a les necessitats educatives dels infants amb NESE. Aquesta planificació haurà de preveure:
- La jornada de dedicació de la que es disposa i l'organització general del centre.
- Les adaptacions curriculars efectuades per a la correcta atenció i estimulació dels infants.
- La necessitat de coordinació amb la família, els serveis externs i l'equip educatiu de l'escola.
- Els infants amb NESE hauran de ser atesos dins l'aula de referència tot el temps que sigui possible. En casos que l'infant requereixi estar sol podrà fer ús d'altres espais de l'escola individualment.
- L'atenció dels infants amb NESE en un inici serà portada a terme pel propi personal de la llar d'infants i es farà petició a l'Ajuntament en cas de considerar personal de suport o vetlladora.
- L'organització del centre, i de l'aula en particular, haurà de ser el màxim de flexible i ajustada a les necessitats reals i a l'assistència o no de l'infant amb NEE a la llar d'infants.

Funcions de l'educador/a en relació a les nese :

En relació als infants:

Fer una observació exhaustiva de l'infant en diferents moments del dia a dia a l'escola.

- Descriure les adaptacions necessàries per donar un suport individualitzat a l'infant
- Acompanyar l'infant quan ho necessiti.
- Realitzar el seguiment del desenvolupament integral de cadascun dels infants amb NESE i coordinar-se amb el seu referent de Cdiap o altres professionals si ja en té.
- Crear el material general o específic necessari per donar un espai adequat als nens.
- Adaptar les propostes educatives generals de l'aula sempre que sigui necessari.
- Establir unes pautes comunes d'observació i seguiment dels nens amb NESE.

En relació a les famílies:

- Recollir tota la informació necessària del context familiar en relació a la vida de l'infant
- Crear ponts de comunicació i confiança família-escola (entrevistes seguiment)
- Col·laboració i acompanyament a les famílies, oferint espais de diàleg si escau.

Amb el personal de suport de l'aula:

- El personal de suport també participa en l'observació de l'infant, contribuint a la detecció de signes d'alerta en l'etapa 0-3.
- Informar-la sobre el tipus de necessitat i sobre les característiques individuals de l'infant i les seves fortaleces i debilitats.
- Proposar activitats per treballar aspectes que es considerin importants. Creació de noves propostes educatives que facilitin el procés de desenvolupament dels nens.
- Explicar com treballar quan la tutora estigui sola a l'aula o amb l'educador/a de suport.
- Treballar en la redacció dels informes dels infants amb NESE.

Mitjans de detecció:

Un dels aspectes més importants és la identificació i detecció de possibles signes d'alerta durant els primers 3 anys de la vida dels infants així com de les necessitats educatives específiques. Aquesta identificació s'ha de fer tan aviat com sigui possible, per poder facilitar una possible orientació diagnòstica i tractament precoç que millori la capacitat de compensació dels possibles trastorns detectats durant els primers anys de vida dels infants, per poder començar a treballar a temps i poder fer un bon seguiment de l'infant. És per aquest motiu que hem de partir d'una acurada avaluació dels infants, conèixer el context i coordinar-nos amb altres agents que estiguin intervenint amb l'infant.

Aquesta identificació, en molts casos, comença a la llar d'infants a través de l'observació de l'educador/a. Per tant, la metodologia de treball utilitzada pel professional serà molt oberta, flexible i atent, adaptada al moment evolutiu en el qual es troba l'infant, a les seves necessitats, les seves carències i les seves potencialitats, així com a l'ambient de l'aula i característiques del grup.

La prematura detecció d'aquells infants que necessitin algun tipus d'atenció més individualitzada o específica facilitarà la seva adaptació i inclusió a l'escola i en el grup d'aula, així com en el context que l'envolta, per tal de poder realitzar aquesta detecció precoç de necessitats educatives específiques o algun altre signe d'alarma, ens basem en les orientacions i de la guia d'ajuda a fer l'avaluació i/o el seguiment de l'infant del CDIAP.

Així doncs, és molt important que els educadors/es coneguin aquests signes d'alerta i les característiques generals del desenvolupament de l'etapa 0-3 anys, tenint en compte que no tots els infants segueixen el mateix ritme de desenvolupament.

PROTOCOL EN CAS DE DETECCIÓ:

- Realitzar una observació de l'infant (la relació amb el grup d'iguals, amb adults, la seva interacció amb els elements que formen el context).
- Reunió de l'equip educatiu per tal de conèixer i fer una valoració del cas.
- Contacte amb el servei extern oportú i remetre'ls l'observació realitzada per l'escola.
- Observació de l'infant per part del professional del servei extern, sempre amb el previ consentiment de la família.
- Reunió de coordinació entre la llar d'infants i el servei extern per determinar el tipus d'atenció que precisa l'infant. En aquesta reunió participa la tutor/a, i la direcció del centre

d) Objectius d'atenció a infants amb NESE

Objectius generals

- Garantir als infants amb necessitats educatives específiques un projecte educatiu adient i de qualitat.
- Aconseguir el desenvolupament i aprenentatge generalitzat dels infants amb necessitats educatives específiques.

Objectius específics

- Establir un vincle afectiu amb els infants atesos.

- Garantir una atenció directa i individualitzada als infants amb NESE.
- Donar eines de planificació i actuació per adaptar l'acció educativa a les necessitats específiques dels infants.
- Crear i adaptar els recursos i materials necessaris per al desenvolupament i benestar de l'infant a l'aula.
- Fer una coordinació i acompanyament amb la família de l'infant per garantir una coherència i globalitat en el treball realitzat.
- Ser el professional referent de la llar per als serveis externs d'atenció a la petita infància (atenció precoç, pediatria...) i fer un seguiment dels casos sorgits.
- Participar en espais i fòrums per la formació continuada en atenció a infants amb necessitats educatives específiques.

Les diferents discapacitats, dificultats emocionals significatives o altres conductes que poden presentar els infants han de trobar una resposta educativa i social a la mateixa escola. No obstant, el fet que aquesta diversitat existeixi no ha d'implicar la fragmentació d'aquests infants i un etiquetatge que remarqui la seva diferència.

e)Les adaptacions curriculars

Els plans individuals són un conjunt de mesures, accions i eines de planificació i actuació que es porten a terme per donar resposta als infants de forma individualitzada quan presenten necessitats educatives específiques.

Els Plans Individualitzats han de ser una eina àgil i funcional i han de recollir la planificació, les estratègies metodològiques, les habilitats adaptatives escolars, familiars i socials necessàries per l'adaptació i el desenvolupament integral de l'infant, així com els criteris d'avaluació del procés d'aprenentatge i personal de l'infant.

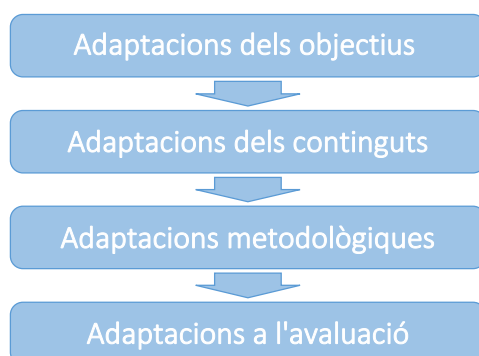
Cada cas necessita un ajustament diferent, en alguns però, només s'han de fer certes modificacions que no comporten canvis en els objectius ni impliquen canvis en l'avaluació.

TIPUS DE PLANS INDIVIDUALITZATS:

Adaptacions menys significatives: Aquelles modificacions que permeten assolir les capacitats de l'etapa i els objectius del cicle.

Adaptacions més significatives: Aquelles que modifiquen substancialment els criteris d'avaluació i, per tant, el grau de consecució de les capacitats i objectius generals del cicle. A mesura que

les necessitats educatives són més significatives les adaptacions es faran seguint el següent procés:

PROCÉS D'ELABORACIÓ D'UN PLA INDIVIDUALITZAT:

Per a portar a terme un Pla Individual (PI) se segueix un procés on queda palès un conjunt de modificacions en: objectius, continguts, activitats, recursos, metodologia i avaluació, per tal d'adaptar el currículum a les necessitats educatives específiques de l'infant. Aquest PI el fa l'educador/a, juntament amb el/la responsable del CDIAP (si escau) seguint els passos següents:

Diagnòstic i valoració de la situació inicial

Es tracta de valorar quines són les aptituds de l'infant i les característiques del seu entorn psicosocial i identificar les seves dificultats. Quins són els continguts i els objectius que es prioritzaran tenint en compte les seves individualitats. Caldrà fer una avaluació inicial de les capacitats, del nivell de desenvolupament i les seves preferències (companyes, materials, activitats)

Identificació de les necessitats educatives

A partir de les dades anteriors es fa una anàlisi de les possibilitats i de tot allò que conflueix en l'infant (família, entorn, cultura, etc.)

Determinació del tipus d'adaptacions necessàries

Establir nous objectius el més descriptius possibles.

Escollir la seqüència dels continguts en relació als objectius i segons les necessitats.

Determinació de la seqüència d'aprenentatge (quin és el moment més adequat?)

Establiment d'activitats i propostes educatives, algunes adaptades de forma que no trenquin el ritme del grup, d'altres respondran a les seves necessitats particulars.

Elecció de les estratègies metodològiques més ajustades

Els criteris metodològics han de respondre a un aprenentatge globalitzat, una participació activa de l'infant, una metodologia estimuladora i flexible, la utilització dels recursos més adequats i a una avaluació concreta i apropiada.

6. SERVEIS

a) Servei escolar

En l'apartat de la "Concreció del desenvolupament del currículum" ja hem detallat els objectius de cicle. El desenvolupament i desplegament d'aquests objectius es porta a terme des de la llar d'infants i l'equip educatiu els concreta segons la línia metodològica que realitza i els relaciona amb els continguts curriculars i els criteris d'avaluació pertinents.

D'altra banda, podem concretar els objectius del servei escolar que responen a:

- Consolidar l'educació que es dona a la llar d'infants com a un ensenyament de qualitat dirigit al primer cicle de l'etapa d'educació infantil.
- Aconseguir implantar els nostres trets d'identitat.
- Demostrar amb la pràctica diària la implementació dels nostres principis pedagògics.
- Definir i posar en pràctica una línia metodològica consensuada amb tot l'equip educatiu.
- Fomentar l'adquisició d'hàbits positius mitjançant els recursos i eines necessàries en cada àrea de treball.
- Potenciar la participació com a eina elemental de comunicació entre la llar i els pares i mares.

Els objectius de treball principals del servei escolar s'orienten al creixement integral de l'infant a partir del progressiu descobriment de l'entorn més proper. Les activitats i situacions educatives potencien la seva autonomia i s'orienten a estimular la relació i el respecte envers els seus companys, a explorar i descobrir les qualitats dels elements i objectes que tenen al seu abast, a aprendre i gaudir dels llenguatges expressius, etc.

En aquesta etapa s'atenen no només les necessitats bàsiques de l'infant (com menjar, dormir o la higiene) sinó que s'atenen i s'estimulen les seves necessitats afectives, socials, morals i cognitives.

Procés educatiu de l'infant :

Els infants, des del moment que comencen a la llar d'infants, entren en un procés educatiu concret on es valoren i es fa el seguiment de les seves principals conquestes en base als objectius i als continguts curriculars.

El procés comença amb l'entrevista inicial on les famílies aporten les informacions prèvies respecte a l'infant, les seves particularitats i els aspectes principals a tenir en compte a l'inici de la relació entre l'educador/a, l'escola i el nen o nena. Així mateix, el procés de familiarització d'infants, família i educadors/es s'ha de programar d'una manera determinada coneixent a priori els components d'aquesta fase i de les particularitats dels infants i famílies que atenem.

El procés de familiarització s'anirà repensant en base al desenvolupament del mateix, en base a si existeix la necessitat de programar noves estratègies o nous recursos i en base a les observacions sistemàtiques que efectuen els educadors/es respecte del desenvolupament del procés en cadascun dels infants. Per a realitzar aquestes observacions comptem amb unes pautes d'aquells aspectes a observar i avaluar que es relacionen directament amb el procés de familiarització i amb els objectius i continguts que hi tinguem associats.

Un cop donem per acabat el procés de familiarització, ens plantejem nous reptes i objectius a assolir a nivell grupal i individual segons les observacions i valoracions realitzades.

Al llarg del curs escolar realitzem una observació continuada respecte al desenvolupament i als assoliments dels infants i del grup aula. Totes aquestes observacions ens permeten repensar els objectius (en base a les avaluacions realitzades) i elaborar l'informe final on recollim els diferents elements valorats respecte als continguts de les àrees curriculars de cada infant.

La programació d'aula es realitza per plantejar-se mensualment quins objectius volem treballar i com. En les reunions d'equip es fa una valoració de com ha anat el treball fet durant el mes anterior. Aquesta manera de programar permet adaptar-se a les necessitats dels nens/es individualment i també al grup aula.

Avaluació del procés educatiu:

L'organització de les situacions educatives condiciona l'avenç en l'aprenentatge, afavorint-lo o pel contrari inhibint-lo i fins i tot dificultant-lo.

La manifestació de les conductes i habilitats dels infants depèn de les situacions organitzades pels adults. Per tant, l'anàlisi d'aquestes conductes ha de tenir en compte sempre les condicions en les que són observades: els continguts proposats, l'organització material, les relacions entre els infants o entre aquests i l'adult, etc.

És per això que, la finalitat de l'educació no és pronunciar-se sobre l'èxit o fracàs dels infants en la realització dels aprenentatges, sinó més aviat conèixer el procés seguit per cada infant i pronunciar-se sobre la pertinència dels recursos emprats (activitats, materials, etc.) per tal de facilitar el procés educatiu.

En resum l'avaluació ha de:

- Aportar informació sobre el procés que segueix cada infant i el seu nivell de desenvolupament.
- Col·laborar en la millora del procés d'ensenyament-aprenentatge.
- Comprovar si s'han realitzat els aprenentatges previstos en els objectius didàctics.

L'avaluació no s'ha de confondre amb la comprovació de resultats, sinó que ha de servir per valorar com l'infant aprèn i què aprèn. El que cal és avaluar el desenvolupament personal de l'infant en el sentit més ampli, les actituds que manifesta, els interessos que mostra, les estratègies que utilitza i, sobretot ha de mesurar capacitats, no coneixements.

D'altra banda, per avaluar l'eficàcia del procés d'aprenentatge cal considerar els diferents factors que hi incideixen: la pròpia intervenció de la persona educadora, la metodologia emprada, l'agrupació d'infants proposada, els materials seleccionats,... a fi de reflexionar sobre els mateixos i ajustar-los millor a les necessitats i característiques individuals. És a dir, cal pensar en l'avaluació com un recurs de les educadores per millorar l'acció educativa.

Aquest enfocament metodològic és conegut com l'avaluació formativa de la qual hem parlat en l'apartat de la "Concreció del desenvolupament del currículum". Es realitza durant tot el procés d'ensenyament-aprenentatge amb la intenció de proporcionar a l'infant l'ajut pedagògic més adequat en cada moment.

El segon pas consisteix en analitzar la informació recollida per tal d'ajustar la proposta a les necessitats observades. Les dades obtingudes han de fer possible tornar a proposar la situació després d'introduir els ajustos adients. S'inicia així un cicle de proposta – avaluació - nova proposta - avaluació.... que permet conèixer la pertinència de les intervencions i els recursos

emprats i a la vegada comprovar la progressió individual de cada infant respecte al punt de partença inicial en relació a allò avaluat.

Així doncs, per a poder avaluar el procés educatiu realitzem un informe de final de curs on es realitza un recull de la informació sobre les característiques de cada infant i sobre els diferents elements implicats en la intervenció educativa. Aquesta informació s'obté principalment mitjançant la observació directa i a partir d'eines i registres establerts.

El procés avaluador de la llar d'infant es caracteritza per ser:

- Continu
- Integral
- Formatiu
- Individualitzat
- Orientador
- Auto-corrector

Metodologia

La metodologia de la nostra Llar es caracteritza per la **pedagogia de la quotidianitat** i que els infants aprenguin tot jugant i descobrint per ells mateixos compartint les pròpies vivències, les experiències i les relacions amb els altres. Tenim en compte el **joc i l'experimentació** oferint propostes i materials pensats i cuidats, proposem el **treball internivell i la lliure circulació** a la llar d'infants per afavorir les interrelacions; l'actitud de l'adult és primordial i és per aquest motiu **l'acompanyament a infants i famílies és respectuós**, l'escola bressol és l'espai on es potencien les **relacions entre iguals** i on s'ha de tenir molta cura de **l'organització dels espais**.

PEDAGOGIA DE LA QUOTIDIANITAT :

El quadre que mostrem a continuació mostra les situacions i necessitats dels infants entorn a les quals planificarem les nostres propostes didàctiques.

UNITATS DIDÀCTIQUES	NECESSITATS DELS INFANTS	PROPOSTES GENERALS
FAMILIARITZACIÓ, ACOLLIMENT I ENTRADES I SORTIDES	RUTINES DE LA VIDA QUOTIDIANA I INTERACCIÓ SOCIAL	✓ Jornades de Portes Obertes ✓ Reunió de benvinguda ✓ Entrevista individual ✓ Acollida ✓ Entrades i sortides ✓ L'Hora del dinar dels primers dies ✓ Lactància materna ✓ Capses màgiques i jocs de falda
ÀPATS	RUTINA I ALIMENTACIÓ	✓ El mos a mig matí ✓ El dinar ✓ El Berenar
DESCANS	DESCANS	✓ Organització i metodologia de l'espai, el material i el temps de l'estona de descans
CANVI DE BOLQUERS I CONTROL D'ESFÍNTERS	AUTONOMIA I AUTOCONeixEMENT	✓ El canvi de bolquer estirat ✓ El canvi de bolquer a terra davant del mirall ✓ El control d'esfínters
HIGIENE PERSONAL	AUTONOMIA I AUTOCONeixEMENT	✓ Beure aigua i el racó de l'aigua ✓ Rentar-se les mans i la cara ✓ Netejar el nas
PROPOSTES DE JOC INTERIOR	JUGAR, INTERACCIÓ SOCIAL, RESOLUCIÓ DEL CONFLICTE, EXPRESSIÓ, INTERESSOS ESPONTANIS I MOVIMENT	✓ La panera dels tresors ✓ Espai tou ✓ Espai de lactància ✓ Sonalls ✓ Pilotes sonores ✓ Paneres amb elements diversos ✓ Jocs de falda ✓ Moviment (dau, calaixos apilables, caixes de cartró...)

		✓ Natura ✓ Música ✓ Joc heurístic ✓ Amagar-se ✓ Construccions ✓ Contes i Biblioteca ✓ Capses musicals ✓ Animals ✓ Ampolles màgiques ✓ Titelles ✓ Instruments i música ✓ Balanceig ✓ Joc simbòlic (nines, vehicles, cuineta, perruqueria, ✓ Relaxació ✓ Disfresses ✓ Racó de la família ✓ Racó de llum i foscor
PROPOSTES DE JOC: EXPERIMENTACIÓ	INVESTIGACIÓ I RESOLUCIÓ DEL CONFLICTE	✓ Classificació, exploració i manipulació de diferents materials (aigua, llum, pintura, fang, materials naturals...)

PROPOSTES DE JOC EXTERIOR AL JARDÍ	RELACIÓ AMB L'ENTORN NATURAL	✓ Joc simbòlic (cabanes, cuineta, bancs, taules i estris) ✓ Sorral ✓ Joc motriu (rampes, tobogans, troncs, dunes...) ✓ Elements naturals i observació de la natura ✓ Racons experimentació ✓ Construccions ✓ Caixes grans ✓ Plantes aromàtiques ✓ Plantar, regar i collir ✓ Sortir en dies de pluja ✓ Jocs amb aigua
FESTES POPULARS I ANIVERSARIS	RELACIÓ AMB LA CULTURA	✓ Festa de la Castanyada ✓ Setmana de la música, Santa Cecília ✓ El tió i la Festa de Nadal ✓ Dijous llarder i carnestoltes ✓ La mona de pasqua ✓ Sant Jordi ✓ Sant Joan ✓ Fi de curs ✓ Aniversaris
SORTIDES I EXCURSIONS	RELACIÓ AMB L'ENTORN SOCIAL	✓ Al parc del barri ✓ Biblioteca ✓ Al forn ✓ Coordinació amb l'escola

Per altra banda, s'ha de destacar que aquestes propostes es podran realitzar amb diferents tipus d'agrupaments (petit grup - gran grup, homogeni o heterogeni en quant a edat), en funció del moment del curs en què estiguem, i dels objectius que es persegueixin.

JOC I EXPERIMENTACIÓ :

El joc, l'experimentació i la manipulació són la base de l'adquisició de coneixement de l'infant, per tant, cal vetllar perquè els nens i nenes es desenvolupin a partir de les seves pròpies vivències i a partir del desenvolupament dels sentits.

A través del joc, l'infant descobreix les propietats dels objectes que l'envolten, resolt diferents situacions de la vida quotidiana i aprèn què hi pot fer (posar, treure, llançar, fer com si fos...). D'aquesta manera l'infant expressa la seva manera de veure el món i simbolitza el que sent, crea, imagina, estableix relacions, etc.

Com diu la pedagoga Montserrat Jubete (2004): *"El Joc és un instrument privilegiat per al desenvolupament de capacitats bàsiques, tant pel grau d'activitat que comporta, com pel seu caràcter motivador i per les condicions en què es desenvolupa, ja que aquestes permeten als infants actuar superant-se a ells mateixos, reconstruir experiències viscudes, interactuar socialment i regular el seu comportament d'acord amb el joc en què participa i tenint en compte els altres participants. (p.9) (Jubete, 2004)"*

S'ofereix espais de joc i materials, que anomenem espais d'aprenentatge, per tal que l'infant pugui desenvolupar les seves capacitats. Per tant hem de tenir en compte les condicions en què es desenvolupa el joc i oferir: espais segurs i tranquils, amb lliure moviment i temps suficient per gaudir-lo i amb materials diversos que enriqueixin el joc.

TREBALL INTRANIVELL I LLIURE CIRCULACIÓ :

El treball intranivell es dona a terme quan es barregen infants de diferents edats. Aquest tipus d'agrupaments, afavoreixen la interrelació dels infants de diferents edats que d'una altra manera difícilment es relacionarien. Els infants més petits surten de la seva aula per descobrir-ne d'altres, a altres educadors/es i per moure's pels espais diferents amb la expectació que comporta viure situacions noves i, així, anar adquirint seguretat, autonomia i major confiança. Es tracta d'una proposta global en tota la llar d'infants, aportant molts aspectes positius, afavorint les interrelacions entre infants de les diverses edats i amb tot l'equip educatiu de l'escola. Aquesta proposta proporciona beneficis pels més petits, que es relacionen amb infants més grans i per tant a un comportament més avançat, i per als més grans que ajuden, col·laboren i cooperen amb els més petits, amb el valor que això comporta.

Aquesta proposta d'intranivell ens ajuda a : Afavorir la qualitat del joc; afavorir un ambient més tranquil i relaxat; afavorir a l'autonomia personal; desenvolupar la capacitat d'elecció; afavorir la convivència i les relacions entre infants i adults; afavorir l'atenció individualitzada.

Organització: Aquesta proposta es realitzarà a partir del segon trimestre, ja que abans els infants estaran en plena adaptació familiaritzant-se amb els espais i referents de l'aula.

Explicarem als infants que poden circular per l'aula del costat i anar a veure les diferents propostes que tenen al l'altre espai. Aquesta organització pot ser de lliure elecció per l'infant o

de manera organitzada per l'educador/a, fent grups segons els interessos dels mateixos.

A cada espai hi haurà una educador/a per acompanyar als infants que entren lliurement a descobrir i investigar nous aprenentatges.

Recull de les observacions: Cada educador/a referent d'un dels espais es proposa que vol observar i valorar, per exemple la relació entre infants, la relació amb altres adults que no són els referents, quines estratègies fa servir l'infant per aconseguir algunes accions proposades, etc.

Les observacions són recollides a la carpeta de cada infant, ara ja des del Sharepoint on hi tenen accés totes les educadores i on poden deixar anotat allò que considerin de cada infant.

Es poden arribar a acords per observar fets individuals com per exemple el cas d'un nen/a que estem fent control d'esfínters, o algun cas de necessitats educatives específiques que cal acompanyar, etc.

El traspàs a l'educadora de referència: El traspàs es farà a final de mes en una reunió d'equip on podrem fer la valoració de com han funcionat els grups, les propostes, l'objectiu i com hem vist a cada nen/a.

Propostes: Les propostes estan pensades perquè a cada espai hi hagi activitats per totes les etapes que intervenen en el treball intranivell. Alguns exemples: propostes de manipulació, de construccions, de llum, de joc simbòlic, de psicomotricitat o moviment.

ACOMPANYAMENT RESPECTUÓS:

L'acompanyament respectuós implica una sèrie d'actituds per part del l'equip educatiu cap als infants, perquè aquests se sentin respectats i dins d'un clima de confiança:

- **Afecte.** L'afectivitat, la necessitat de ser estimat i valorat, és el motor que posa en marxa qualsevol tipus de desenvolupament sensorial, motor, cognitiu, lingüístic i social
- **Respecte** implica escoltar a l'infant, confiar en ell i acompanyar-lo en el seu procés evolutiu.
- **Confiança** per creure en un infant únic, capaç, competent, curiós i valent. Per aquest motiu l'acompanyem sense interferir, deixant-lo fer i confiant en les seves possibilitats.
- **Relacions** que a la nostra vida són molt importants. A la l'escola bressol oferim relacions que ens aportin sensacions d'acollida, de confiança i respecte vers l'altre.
- **Donar temps** l'infant necessita temps per fer, temps per descobrir, per assimilar nous coneixements, per compartir, per relacionar-se, etc.

“Quan un infant se sent respectat en un clima de confiança pot expressar el seu imaginari i les seves emocions sense por a ser jutjat” Acoutourier (2004)

LES RELACIONS ENTRE IGUALS:

Amb els pressupòsits que hem explicat és evident el paper i la importància dels iguals i les activitats en petit grup. És una relació simètrica que permet que es doni una gran solidaritat i cooperació i que afavoreix la creació de dinàmiques organitzatives i autoorganitzades, en les quals poden sorgir divergències capaces de generar negociacions i intercanvis molt significatius. En aquestes relacions és on es dona la construcció de coneixements, interpretacions, teories sobre la realitat. Es tracta de moments de préstecs i adopcions de noves idees, amb presència o no de l'adult; són moments de conflictes cognoscitius, d'imitacions i de generositat. La composició del grup, en les seves múltiples variables, constitueix un element estructurant per a poder produir un intercanvi que sigui eficaç. Per tant, als nostres projectes, és primordial crear contextos en que tots aquests aspectes es donin i es potenciïn si volem que es donin aprenentatges i desenvolupaments realment significatius, harmònics i integrals.

L'ORGANITZACIÓ DELS ESPAIS:

Són molts els pedagogs que ens diuen que la disposició de l'ambient i els materials que utilitzem, influeix significativament en les persones que l'ocupem i especialment quan els usuaris són infants, els quals a través de la interacció amb aquest, experimenten, interaccionen, coneixen i aprenen. És important que el medi sigui ric en estímuls, flexible perquè es pugui adaptar a les necessitats dels infants i acollidor per afavorir el benestar emocional d'aquests. Com que l'ambient afavoreix a les relacions entre infants i adults tindrem en compte l'estètica, l'ordre, la disposició del mobiliari, a fi d'aconseguir un espai agradable, habitable i d'aprenentatge.

El disseny de l'escola la compon l'equip educatiu, la seva manera de fer, el barri on està situada l'escola, les diferents necessitats tant de les famílies com dels infants.

“L'organització de l'espai té que tenir relació directa amb la filosofia i el plantejament pedagògic del centre”. Lledó y Cano (1987)

Un dels autors que, amb les seves teories ha defensat aquesta concepció, és Jean Piaget. Per ell *“els nens coneixen els objectes, no només a través de l'observació i la*

descripció, sinó interactuant amb ells tan física com cognitivament i observant la reacció dels objectes”.

Partint d'aquesta concepció les experiències dels infants amb els objectes influeixen en el seu desenvolupament intel·lectual i en la construcció del seu propi coneixement.

El primer cicle de l'educació infantil és primordial i fonamental. És l'etapa més important de la nostra vida. Com diu el Dr. Bueno ens deixa empremta en el nostre cervell i no s'esborra mai. En edats compreses entre els 0-3 anys, el cervell absorbeix tot el que està passant i per tant l'ambient en què viuen els infants és molt important. La relació amb l'entorn afavoreix el desenvolupament de les capacitats dels infants. L'espai, els materials, les relacions afectives amb adults i els seus iguals viscudes en aquest espai, oferiran estímuls que enriqueixen i donen resposta a les necessitats dels infants i famílies. Els diferents espais que s'ofereixen a la llar estan organitzats i pensats, per promoure curiositat, autonomia, descoberta, exploració i creació. Espais per compartir amb les famílies i els seus infants, espais de relació amb tota la comunitat educativa, espais que permeten conèixer-nos millor, intercanviar i reflexionar per construir conjuntament una escola millor. Per tant hem de tenir en compte tots els elements que configuren l'ambient, com el mobiliari, el material, la llum i els colors, donant pas a la concepció d'escola que es vol transmetre, constituint l'essència de la llar d'infants. L'infant actuarà d'una manera o d'una altra segons la disposició d'aquest ambient i les dinàmiques que s'hi donin. Per aquest motiu quan s'inicia el curs, l'equip educatiu pensa en tots els espais de l'escola. No només els espais interiors (estances) sinó també tots els espais que configuren la llar d'infants: rebedors, pati, despatx, vestidor, cuina, lavabo, etc. És important que cada racó de la llar d'infants sigui un espai educatiu i tingui coherència amb el projecte educatiu de l'escola. Quan parlem d'espais, entenem cadascuna de les parts que pot delimitar l'ambient: mobles, parets, etc., i que generen un lloc de descoberta, d'emoció, d'acció, d'aprenentatge, de relació i/o comunicació.

L'organització de la llar d'infants no comporta únicament una organització espacial, sinó també una filosofia educativa. L'organització ha de respondre a un model actiu i de respecte vers l'infant. Ha d'estar prèviament pensada i estructurada per tal de garantir una intencionalitat educativa amb la finalitat d'afavorir i potenciar el desenvolupament global i harmoniós de l'infant. És necessari disposar de contextos ben organitzats per afavorir l'autonomia dels infants propiciant una atmosfera emocionalment tranquil·la que possibiliti i afavoreixi el joc entre el grup d'iguals i la creació de vincles afectius entre els companys i els/les educadors/es, així com espais de joc individual. Un ambient tranquil, confortable i serè ajuda als infants a fomentar i

potenciar la curiositat, les ganes d'explorar, de descobrir i aprendre. Un espai poc organitzat no fomenta que l'infant mostri interès i motivació per un mateix objecte o proposta durant gaire estona. Per aprendre és necessari disposar d'un context capaç d'orientar la reflexió i la motivació que els nens/es tenen amb els joc que creen.

Per tant, per organitzar l'espai de la llar hem de realitzar un anàlisi i reflexió prèvia sobre:

- Les característiques i necessitats dels infants que conviuen a l'aula
- Les relacions i interaccions que es potencien o inhibeixen en aquest context
- El model d'acció educativa

A més a més cal tenir present totes les particularitats de l'ambient i jugar amb els elements que el configuren, la llum i el color.

La llum: la llum influeix en l'estat d'ànim de totes les persones, per tant hem d'evitar sempre que sigui possible la llum fluorescent, ja que aquest pot influir en el nostre comportament.

El color: els colors contenen significats simbòlics, transmeten missatges i evocuen emocions.

Podem fer dues classificacions:

- Colors càlids: excitants, activen la respiració, pugen la tensió i animen psicològicament
- Colors freds: Relaxen i tranquil·litzen

Per aquest motiu, en totes les escoles intentem tenir la presència de colors naturals i neutres a l'hora d'organitzar espais i materials i evitar els colors brillants, ja que pot tenir un efecte negatiu fent que els infants es mostrin més excitats. A més a més de la llum i el color de l'ambient, aquest hauria de recollir les característiques següents:

La permeabilitat vol dir aconseguir visibilitat i relació entre l'exterior i l'escola. Aquesta permeabilitat permet una transferència de les activitats que passen dins l'escola, comunicar les accions, vivències i experiències viscudes. La transparència està relacionada amb les relacions i comunicacions internes de l'ambient. En quan a la riquesa, l'ambient a la Llar d'infants ha d'oferir espais i materials rics que permetin emocions, relacions, creacions, aprenentatges de qualitat.

Finalment la permeabilitat, la transferència, la transparència i la riquesa permeten i fan de l'ambient un lloc de **TRANSFORMACIÓ**. Entesa aquesta com un camí de millora contínua.

L'espai ha de permetre viure i conviure tan a infants com a adults (educadors/es, famílies i personal no docent). En el quadre següent detallem algunes accions en relació l'espai:

INFANTS	Lliure moviment. Poder fer, amb llibertat i autonomia, poder expressar les seves habilitats, competències i curiositats, explorar, manipular i investigar sol i amb els altres infants o adults
EDUCADORS/ES	Disposar d'un espai de reflexió i compartir amb la resta de l'equip ésser reconegut en la seva tasca
FAMÍLIES	ésser respectat, ésser informat, tenir un espai de trobada amb altres pares/mares i infants

L'educador/a a través de l'observació contínua de les accions que hi succeeixen i dels usos que donen els diferents espais, ha d'anar creant i canviant els espais per permetre nous aprenentatges i tornar a generar sensacions i emocions. Tot això, tenint en compte tres factors que componen l'estètica dels espais: l'ordre i diversitat de materials, la flexibilitat i l'autonomia.

L'espai com a
tercer
educador

Temps i activitats quotidianes han d'estar envoltades d'un ambient relaxat i de respecte. Crear contextos on l'infant pugui actuar, moure's de forma autònoma.

Materials

Els materials que utilitzem són objectes o materials naturals que es transformen en qualsevol altra cosa gràcies a la imaginació dels infants. La nostra proposta és que els objectes no siguin de plàstic ni joguines comercials comprades, tot i que a l'escola també n'hi podem trobar. Els objectes d'ús quotidià i materials de fusta, metall, roba, llana, petxines etc. ens ofereixen una gran varietat sensorial i possibilitats d'exploració, creativitat i joc simbòlic,

donant resposta al projecte educatiu i a la manera d'entendre l'educació 0-3. Cal tenir en compte que el tipus de materials i la seva disposició afavoriran unes accions o unes altres. Cal que els educadors/es tinguin molt present el material seleccionat per cada proposta o racó i com s'ofereix per tal de convidar a l'infant a establir una relació d'aprenentatge. A través de l'observació i la documentació l'educador/a ha de valorar i anar canviant els materials i sobretot acompanyar i no interferir, sinó observar com està explorant o manipulant per poder oferir altres propostes que enriqueixin el seu procés d'aprenentatge. A continuació detallem diferent material d'ús quotidià utilitzat per donar resposta als diferents racons de la llar i a les expectatives i necessitats dels infants:

Material no estructurat

Material reciclat

Material natural

Respecte cap a les creacions dels infants: una creació d'un infant cal que sigui valorada i abans de plegar-la demanar a l'infant si ja es pot recollir. L'escola no té espai suficient per tenir un racó on deixar aquestes creacions de tots els infants però sí que té en compte de valorar-les i interpretar-les amb l'ajuda de l'infant.

RECURSOS

A l'apartat de Metodologia es contempla les principals propostes didàctiques de cada Unitat de programació.

A continuació fem una petita explicació i recollim de manera resumida alguns dels principals recursos que utilitzarem per a l'assoliment dels objectius tant individuals com grupals que anirem programant en base a les observacions, necessitats i interessos dels infants que atenem a l'escola bressol. Es tracta de fer una pinzellada dels mateixos per visualitzar el gran ventall de possibilitats, eines i estratègies de les que disposem a les Unitats didàctiques de la vida quotidiana.

Hàbits i rutines

Els hàbits són un dels aspectes més importants a treballar amb els infants durant els primers anys, atès que els hàbits que els nens i nenes adquireixen al llarg de la primera infància han de ser-li útils per al millor desenvolupament de les seves possibilitats, per l'adquisició d'aprenentatges, per ajudar-lo en la seva adaptació social i per assolir el màxim d'autonomia.

Al Petit príncep cada dia es porta a terme una mateixa rutina, deixat lloc als imprevistos. Aquesta rutina serà la que ajudarà als infants a adquirir seguretat ja que podran anticipar allò que passarà. Aquesta rutina d'aula també queda recollida a la programació d'aula.

Hàbits de relació i sociabilitat

Hàbits d'ordre

Hàbits en el vestir

Hàbits d'higiene personal

Hàbits d'alimentació

Hàbits de responsabilitat

A continuació, detallarem de manera genèrica les possibilitats dels espais de l'escola segons el seu ús i la seva intencionalitat:

ESTANCES

L'adequació i configuració de les estances han de contemplar el moment evolutiu del grup que utilitzarà aquell espai, així com les necessitats educatives específiques d'infants que requereixen una atenció més individualitzada. L'organització de les estances ha de ser enriquidora i flexible tenint en compte que tot el que presentem als infants ha de tenir una intencionalitat educativa. A continuació detallem algunes propostes de joc que es poden trobar a La llar d'infants. Cada estança s'adequa a l'edat i l'etapa evolutiva dels infants.

ESTANÇA DE 0-1 ANY: Aula de petits

ESTANÇA DE 1-2 ANYS: Aula de mitjans

ESTANÇA DE 2-3 ANYS: Aula de grans

Racó de joc simbòlic.

El joc simbòlic és una proposta que permet als infants integrar la realitat personal amb el món extern a través de la creació de significacions imitant les accions de la vida quotidiana. Juguen a "fer de" i recreen situacions viscudes.

Racó d'experimentació i creació

El racó d'experimentació i creació ofereix als infants material divers que li permet desenvolupar les seves capacitats. És un moment al qual l'infant actua lliurement, creant les seves pròpies propostes, hipòtesis i reflexions. Podem trobar taules d'experimentació, amb sorra i elements per fer transvasaments o oferir als infants material divers com per exemple fang i elements naturals, troncs, pedres per tal que puguin **crear, fer i desfer**.

Racó tou o de calma

A tots els espais hi ha un espai tou, format per un matalàs, recobert d'un llençol per tal que sigui més acollidor i confortable, coixins i un moble o cistell de vímet amb contes o altres materials que convidin a la calma. També a vegades trobem un cistell amb robes per tal que ells li donin l'ús que els suggereixi.

Racó de construcció

Anem deixant enrere els blocs de plàstic per blocs de fusta. Aquests permeten una major oportunitat d'exploració i aprenentatge. Aquest racó, dona resposta a l'inici de molts aprenentatges i fomenta la capacitat d'arriscar, comporta voluntat, reflexió, superació de límits, paciència, compartir la construcció amb altres infants, fomenta la col·laboració, satisfà les ganes de construir, de derruir i de tornar a construir. FER, DESFER I REFER.

ESPAIS COMUNS

Aquests espais són utilitzats tan pels infants com per famílies, educadors/es, personal de serveis de l'escola i personal extern. Els espais comuns són:

Entrada És l'espai que dona la benvinguda a les famílies i als infants, i que per tant, s'ha de cuidar al màxim per tal de configurar-se com un espai acollidor i agradable que reflecteixi el model educatiu que segueix el centre. Sempre hi trobarem música i una olor d'encens que convidarà a la calma a totes aquelles persones que accedeixen a la llar. Un ambient per viure el moment present. Una entrada on, cada infant té el seu lloc per deixar les sabates i els adults es poden descalçar o es posar un peücs per entrar a les estances. També hi podem trobar un Petit príncep, personatge que de seguida tots els nens identifiquen, una peixera amb un parell de peixos i també la guitarra, una entrada que parla de l'escola, una escola que té com a objectiu acollir a infants i famílies com si fos una casa.

Els passadissos. Els passadissos de la llar d'infants esdevenen, d'igual forma que l'entrada, espais on poder transmetre la línia pedagògica de l'escola. També són utilitzats per exposar

documentació pedagògica i alhora també moltes vegades es planifiquen propostes per treballar en grup reduït.

Despatx. L'espai on l'equip educatiu duu a terme totes les tasques de documentació i gestió del dia a dia a l'escola.

Cuina / office La llar d'infants disposa d'una cuina per a preparar el menjar (complint amb totes les mesures d'higiene i seguretat en aquesta matèria).

Magatzem. Aquest espai permet guardar tots els materials d'ús no habitual a les aules, així com el material compartit i d'ús comú per l'escola.

ESPAI EXTERIOR

L'espai exterior, ha d'estar pensat i dissenyat per tal que els infants puguin expressar-se, descobrir i viure petites històries. Un espai que afavoreixi la diversitat d'usos, on els infants investiguin, s'equivoquin, creïn, provin... per consolidar aprenentatges i puguin construir-ne de nous. L'espai exterior està pensat i cuidat per oferir diferents propostes i gaudir-lo a les diferents estacions de l'any i al llarg de la vida de l'escola és un dels espais on més s'hi ha treballat perquè esdevingui un espai ric en aprenentatges.

"Es tracta de crear espais exteriors acollidors i bells, espais que afavoreixin no tan sols els moviments plens de vitalitat i de risc, sinó també la intimitat i la tranquil·litat. Es tracta doncs, de mantenir els espais exteriors amb la mateixa cura que es dedica als espais interiors". Penny Ritcher.

Organització del servei escolar

El servei escolar contempla l'atenció de les necessitats dels infant i de les famílies dins els horaris de matí i tarda. L'horari curricular de l'escola és de 8:45 a 12:00 i de 14:45 a 17:00 sempre tenint en compte que els horaris d'entrar i sortir contemplen mitja hora de marge , és a dir: de 8:45 a 9:15, de 12 a 12:30 i de 14:45 a 15:15. El calendari escolar ve marcat pel departament d'educació però tot i això el consell escolar municipal té la potestat per triar els dies de lliure disposició que es faran a les escoles del municipi.

Els primers cinc dies de setembre i els cinc últims de juliol sempre treballa l'equip preparant les programacions i adequant l'espai. Sempre que hi hagi un mínim de 5 infants també s'oferirà el servei d'acollida de matí i/o de tarda en horaris de 7:45 a 8:45 (amb possibilitat de fer de 8:15 a 8:45) i a la tarda de 17 a 18 h.

Per oferir el servei de menjador també hi ha d'haver un mínim de 7 infants.

b) Servei de menjador

El servei de menjador a llar d'infants inclou l'àpat de dinar i el descans posterior fins a l'hora de reincorporar-se al servei escolar de tarda.

L'alimentació

Des de llar d'infants entenem que l'acte de l'alimentació no només contempla les necessitats fisiològiques dels infants sinó que també està relacionat amb aspectes de caire social, cultural i emocional. Podem dir doncs que durant el moment d'acompanyar als infants en el procés de menjar estem posant en interacció dues funcions: una assistencial i l'altra educativa. Els infants estan en una etapa vital on l'alimentació ha de garantir una dieta equilibrada i adequada que afavoreixi el seu creixement i desenvolupament, ja que això afecta a la salut i pot contribuir a la prevenció de malalties; però també és on s'ha d'iniciar el treball d'uns hàbits i actituds fonamentals pel seu desenvolupament personal i com a ésser social.

L'alimentació dels infants que són usuaris de les escoles bressol té unes particularitats que no es donen, generalment, a partir dels tres anys. Durant els primers anys de vida els infants passen de la ingestió d'un sol aliment líquid (la llet, sigui materna o artificial) a menjar tot tipus d'aliments i amb tot tipus de textures. També hi ha canvis en els horaris i número d'àpats; en els primers mesos de vida la freqüència i els horaris varien en funció de les necessitats dels infants, per passar progressivament als horaris i àpats de la vida adulta. Aquesta realitat fa que, com a llar d'infants, hem d'estructurar una resposta adequada a les diferents etapes per les quals passa un infant. És per això que planifiquem de manera diferent l'alimentació dels infants que encara són lactants, i encara no tenen els àpats en els mateixos horaris que els adults, i dels que ja es regeixen per aquests (esmorzar, dinar, berenar i sopar).

En els infants lactants és important poder oferir un espai habilitat pel racó d'alletament matern precisament perquè entenem les especificitats de la importància de l'alimentació i del vincle materno-filial que proporciona tant per als infants com per les famílies.

Un altre aspecte a tenir en compte és que l'alimentació té un significat psicològic relacionat amb donar i rebre benestar; cal posar èmfasi en el "rebre", doncs, per a l'infant és un acte de relació amb l'exterior, i que a la llar d'infants passa per acceptar l'ofertament d'uns aliments que no s'estan donant dins l'àmbit familiar i per part de persones de fora del nucli familiar.

En el cas dels infants lactants, sempre que l'infant s'hi senti còmode, es donarà el dinar assegut a

la falda.

És evident, doncs, que per a què aquest procés es faci d'una manera natural i ajustada a cada infant cal una gran comunicació i coordinació amb les famílies; només així garantirem el coneixement de la realitat que envolta a l'infant, tant en qüestions d'hàbits i costums culturals en alimentació, com en qüestions més mèdiques (al·lèrgies i intoleràncies, per exemple) i que requereixin d'una dieta específica.

El descans

El descans és molt important en la vida de l'individu, per això és necessari treballar bé aquest hàbit també a la llar d'infants. Tenim clar que la situació de descans a l'escola pot tenir un caire un tant estrany per a l'infant, ja que la distribució espacial no és com a les cases, on hi ha un espai destinat al descans (l'habitació) i a les aules acostumem a tenir més d'un ús. Per aquest motiu és necessari crear unes rutines clares i modificar algun aspecte de l'entorn a l'hora d'anar a dormir, que permeti a l'infant diferenciar el que toca en cada moment.

En relació a l'hàbit del son també ens trobem amb diferents ritmes i necessitats en funció de l'infant i en funció de la seva edat. En el moment de néixer l'infant pot arribar a dormir entre 16 i 20 hores al dia, alternant entre períodes de son i de vigília. Aquests períodes, generalment, són curts i repetitius, de tres hores. Al voltant dels 6 mesos es van allargant tant els períodes de vigília com els de son.

Objectius del servei de menjador

Tenint en compte tota aquesta anàlisi es desprenen els següents objectius generals:

- Cobrir la necessitat biològica d'alimentació de l'infant.
- Tenir una bona comunicació i coordinació amb la família.
- Ser un suport en l'educació dels infants en els aspectes d'alimentació i descans.
- Respectar la diversitat dels costums alimentaris de les famílies usuàries.
- Treballar els hàbits alimentaris i de comportament adequats a l'hora de menjar.
- Fomentar els aspectes socials i de respecte de l'acte de menjar.
- Potenciar l'autonomia de l'infant.
- Respectar els diferents objectes i materials pels menjadors, a l'escola utilitzem gots i plats de vidre. També per les gerres d'aigua.
- Aconseguir un clima de tranquil·litat que afavoreixi el descans.
- Respectar el temps de son dels infants.
- Aconseguir una bona rutina a l'hora d'anar a dormir.

Metodologia

Plantejant el menjador com a situació educativa, hem de fer una planificació que permeti a l'infant introduir-se en aquesta franja amb un gran significat social i, a l'hora, proporcionar-li la possibilitat d'adquirir autonomia i uns hàbits alimentaris i de descans saludables. Per aconseguir això realitzem una intervenció que afavoreixi i potenciï aquests aspectes, a la vegada que respectem la individualitat de cada infant i el seu moment evolutiu. Treballem amb els infants amb una actitud de disponibilitat i receptivitat, organitzant els espais de manera adequada i creant un clima de calma i confiança. Creem unes rutines i uns hàbits que permeten als infants poder anticipar el que vindrà després. El nostre paper com a professionals és el de suport a l'infant creant contextos que promoguin el desenvolupament personal i que afavoreixin l'assoliment d'una autonomia per part dels infants. Hem de ser observadores dels senyals que dona l'infant en cada moment.

Està clar que per a què això es compleixi, i més en aquesta franja, els professionals hem de crear un vincle afectiu amb l'infant. Aquest vincle es podrà establir en els moments de canvi de bolquers i higiene, en el fet de l'alimentació, etc. Que són moments de relació molt estreta entre professional i infant, per tal d'aconseguir una bona relació.

Per tal d'avaluar la consecució dels objectius i l'assoliment dels continguts disposem d'una pauta d'observació del servei de menjador que inclou els aspectes de l'àpat i els de descans per tal de fer el seguiment de l'infant en aquest espai.

Aquest seguiment i valoració s'inclou en el global de centre per elaborar les entrevistes i els informes dels infants.

Aspectes a tenir en compte:

- La qualitat del menjar: bona presència, temperatura adequada i varietat dels aliments.
- L'acolliment que es fa a l'infant: el més important en aquests moments és que els infants se sentin segurs, aollits i gaudeixin d'aquest moment, tan bàsic i necessari pe a les persones.
- L'actitud del personal: Per organització del centre, les persones que realitzen aquesta activitat són personal del propi equip (no es tracta d'un servei externalitzat amb el personal independent). Es pot donar el cas que les persones referents del menjador no siguin les referents d'aula de tots els infants. Per això és important que hi hagi un bon traspàs d'informació molt fluït amb les tutores d'aula, per tal que la seva referent directe tingui tota la informació sobre l'evolució i l'actitud del nen/a en aquest moment.

L'actitud del personal encarregat d'aquesta franja ha de ser d'escolta, d'acompanyament i de respecte pel ritme evolutiu i les necessitats de cada infant.

- Respectar el ritme de cada infant: Cada infant té un ritme propi, igual que mostra certes preferències i rebuig per certs aliments. Les persones que s'ocupen de donar atenció en aquest franja realitzen una tasca d'observació constant per conèixer amb profunditat als infants. Les observacions del dia a dia es traspassaran a la família a través de l'agenda.
- Ambient relaxat i agradable: El moment dels àpats es converteixen en una estona de socialització molt important. Molts esdeveniments socials (aniversaris, casament, festes...) tenen lloc al voltant d'una taula amb menjar. Per això aquest moment ha d'esdevenir un espai on els infants poden compartir amb els seus companys converses. ES tracta també d'un moment on poder assolir certs hàbits de convivència com el respecte, mantenir una postura adequada, utilitzar els estris correctament (el cas d'infants que ja han assolit la fase d'exploració), etc.

Organització del servei de menjador

El servei de menjador contempla l'espai comprès entre les 12 i les 15 de la jornada. En aquesta estona és quan els infants dinen i descansen i ho fan cada grup a la seva estança habitual que, en aquest moment les mestres reestructuren per tal de dur a terme el menjador i posteriorment el dormitori.

Els infants de l'aula de petits han de portar el dinar de casa obligatòriament fins a complir un any de vida. Després, fins als 2 anys, poden decidir si continuar-lo portant de casa o bé demanar-lo de l'empresa de càtering. A partir del grup de grans ja és obligatori demanar-lo del càtering.

Des de la llar d'infants entenem que l'acte de l'alimentació no només contempla les necessitats fisiològiques dels infants sinó que també està relacionat amb aspectes de caire social, cultural i emocional. Podem dir doncs que durant el moment d'acompanyar als infants en el procés de menjar estem posant en interacció dues funcions: una assistencial i l'altra educativa. Els infants estan en una etapa vital on l'alimentació ha de garantir una dieta equilibrada i adequada que afavoreixi el seu creixement i desenvolupament, ja que això afecta a la seva salut i pot contribuir a la prevenció de malalties; però també és on s'ha d'iniciar el treball d'uns hàbits i actituds fonamentals pel seu desenvolupament personal i com a ésser social.

L'alimentació dels infants que són usuaris de les escoles bressol té unes particularitats que no es donen, generalment, a partir dels tres anys. Durant els primers anys de vida els infants passen

de la ingestió d'un sol aliment líquid (la llet, sigui materna o artificial) a menjar tot tipus d'aliments i amb tot tipus de textures. També hi ha canvis en els horaris i número d'àpats; en els primers mesos de vida la freqüència i els horaris varien en funció de les necessitats dels infants, per passar progressivament als horaris i àpats de la vida adulta. Aquesta realitat fa que, com a llar d'infants, hem d'estructurar una resposta adequada a les diferents etapes per les quals passa un infant. És per això que planifiquem de manera diferent l'alimentació dels infants que encara són lactants, i encara no tenen els àpats en els mateixos horaris que els adults, i dels que ja es regeixen per aquests (esmorzar, dinar, berenar i sopar).

En els infants lactants és important poder oferir un espai habilitat pel racó d'alletament matern precisament perquè entenem les especificitats de la importància de l'alimentació i del vincle materno-filial que proporciona tant per als infants com per les famílies. █

Un altre aspecte a tenir en compte és que l'alimentació té un significat psicològic relacionat amb donar i rebre benestar; cal posar èmfasi en el "rebre", doncs, per a l'infant és un acte de relació amb l'exterior, i que a la llar d'infants passa per acceptar l'oferiment d'uns aliments que no s'estan donant dins de l'àmbit familiar i per part de persones de fora del nucli familiar.

En el cas dels infants lactants, sempre que l'infant s'hi senti còmode, es donarà el dinar assegut a la falda.

És evident, doncs, que per a què aquest procés es faci d'una manera natural i ajustada a cada infant cal una gran comunicació i coordinació amb les famílies; només així garantirem el coneixement de la realitat que envolta a l'infant, tant en qüestions d'hàbits i costums culturals en alimentació, com en qüestions més mèdiques (al·lèrgies i intoleràncies, per exemple) i que requereixen d'una dieta específica.

Sistema de coordinació en cas d'intoleràncies o al·lèrgies.

Recepció de la informació

Període de preinscripcions: En aquest moment la família amb infant amb al·lèrgies i/o intoleràncies pot ser que ja ens comuniqui aquest fet, sobretot si el tipus d'intolerància és susceptible de ser considerada com una malaltia crònica que afecti el seu sistema digestiu, endocrí o metabòlic ja que, aquest, és un criteri de prioritat a l'hora de poder accedir al centre educatiu. Aquest fet, s'ha de justificar amb el corresponent informe mèdic oficial segellat per l'especialista pertinent. En aquest cas, com que encara no podem considerar l'infant com alumne/a de l'escola, l'únic tractament que realitzarem serà fer una indicació en el formulari de l'infant per tal de, si més endavant esdevé infant de l'escola, tenir-lo identificat d'entrada.

Aquesta indicació pot ser un post-it, un gomet, una nota grapada al formulari, etc.

Matrícula: Quan es realitza la matrícula es poden donar dos casos:

- L'infant ha passat el procés de preinscripció i ja disposem de la documentació relativa a l'al·lèrgia o intolerància que pateix: En aquest cas, caldrà advertir a la família que quan vinguin a formalitzar la matrícula haurà d'aportar tota la documentació que complementi l'informe mèdic aportat inicialment com posteriors informes, les pautes d'actuació en cada cas concret, llistat d'aliments i/o productes que generin reaccions al·lèrgiques, etc. En aquest cas, la documentació serà aportada (conjuntament amb la ordinària per gestionar la matrícula de l'infant) en el context d'una reunió amb la direcció del centre (sigui o no sigui la persona que en aquell moment estigui realitzant les matrícules). Així garantim que la direcció disposa, des del primer dia, de la informació relativa a l'al·lèrgia i/o intolerància de l'infant en qüestió i que manté una breu entrevista amb la família per tal de clarificar conceptes i possibles dubtes.
- L'infant es matricula posteriorment al període de matrícula o no ha aportat l'informe mèdic relatiu a la intolerància i/o al·lèrgia de l'infant en el moment de la preinscripció: en aquest cas el procediment és el mateix, tot tenint en compte que cal aportar tota la documentació mèdica en el moment de la matrícula i en el qual mantindrà l'entrevista amb la direcció o tutora .

En ambdós casos caldrà omplir un full de recepció de la documentació de la matrícula, especificant la documentació entregada, la data i la persona que la rep.

Altres moments del curs: Pot ser que l'al·lèrgia o intolerància sigui detectada posteriorment a l'inici de curs. En aquest cas, caldrà poder realitzar una entrevista amb la direcció o tutor/a, aportant la documentació pertinent, ja citada anteriorment, i exposant els dubtes i clarificant els conceptes pertinents. Per assegurar-nos que tenim clarament identificats i localitzats els infants amb aquest tipus de singularitats, és necessari explicar a les famílies i donar a conèixer aquesta informació a la reunió d'inici de curs i fer reforç a les entrevistes individuals, per evitar possibles incidències al respecte. Segurament, totes les famílies n'hauran informat pertinentment a l'escola, però ens podem trobar algun cas que no s'ha comunicat ja que l'infant no utilitza el servei de menjador i es considera que no és una informació rellevant.

En tots els casos, a banda de disposar de la documentació oportuna, caldrà fer-ne esment en el document d'informacions prèvies de l'infant, en el document d'alta i en altres si és que es valora necessari.

Arxiu de la documentació

La documentació relativa a al·lèrgies i/o intoleràncies s'arxiva conjuntament amb la resta de documents relatius a l'infant formant-ne el seu expedient. Aquest expedient ha de ser identificable a primera vista ja que és important poder-lo localitzar fàcilment no només per poder consultar la informació que conté, sinó també per poder identificar quins nens/es, de quines aules,... tenen algun tipus d'al·lèrgia i/o intolerància. Aquesta identificació pot fer-se mitjançant algun gomet o algun altre símbol que ens doni aquesta informació a primer cop d'ull.

Comunicació a l'equip

La comunicació es realitzarà en una reunió formal d'equip fent-ne esment en l'acta de la reunió. Aquest traspàs d'informació es sustentará amb la documentació entregada per la família i es donarà una còpia de les pautes d'actuació i de la llista d'aliments o productes susceptibles de provocar una reacció a l'infant a la persona tutora del nen/a. Aquesta documentació estarà guardada a l'aula en un lloc que no estigui a la vista però si a l'abast de qui el pugui necessitar i s'emplaçarà a les persones que puguin necessitar-la (tècniques, altres mestres que puguin responsabilitzar-se de l'infant en algun moment donat, etc.) a consultar-la. Un cop notificat aquest fet a l'equip, caldrà que signin l'acta conforme n'estan assabentades.

Persones de pràctiques i acollida de nous professionals: En aquests casos, cal incloure el punt d'infants amb intoleràncies i/o al·lèrgies en la informació a traspasar i es farà constar en algun registre oportú per verificar que s'ha fet el traspàs d'aquesta informació. El registre pot ser una acta de reunió, el registre d'acollida, etc.

Comunicació a l'empresa de càtering o cuina

En el cas que l'infant utilitzi el servei de menjador, caldrà notificar a l'empresa de càtering o a la cuina aquest fet. Caldrà que fem arribar còpia de tota la documentació relativa de l'infant a l'empresa fent signar un full conforme s'ha notificat aquest fet amb la data en la que s'ha fet i amb la relació de la documentació aportada.

Seguiment i control

A la cuina, en un lloc no visible (darrera una porta d'armari, en un calaix tancat,...) s'enganxarà

un llistat dels nens i nenes que tenen algun tipus d'afectació especificant l'aliment o el producte que li produeix aquesta al·lèrgia o intolerància amb la llista que ens haurà facilitat la família.

Així mateix, en el llistat de les mestres on s'apunten diàriament els nens i nenes que utilitzaran el servei de menjador i/o berenar, caldrà que l'infant en qüestió estigui identificat amb un color específic pel tipus d'al·lèrgia/intolerància com, per exemple, groc: al·lèrgia a l'ou, blau: intolerància a la lactosa, vermell: celiaquia, etc. La llegenda de colors estarà especificada en el mateix llistat. D'altra banda, caldrà que aquesta llista no estigui mai a la vista, és a dir, caldrà guardar-la en un lloc tancat i serà només d'ús intern per tal de poder fer el seguiment de menús demanats. Així, la persona encarregada de demanar els menús a la cuina o a l'empresa de càtering (sigui la monitora de menjador, l'administrativa, etc.) disposarà de la informació pertinent en els llistats de cada aula.

Finalment, caldrà que la persona encarregada de recepcionar el menjar, verifiqui oportunament que s'ha rebut el menjar especial amb les condicions adequades. Aquesta verificació es pot fer en el mateix albarà que deixa l'empresa de càtering o en un full a part en el cas de no disposar d'albarà.

Remissió de la intolerància / al·lèrgia

En ambdós casos, tant en intoleràncies com al·lèrgies, es pot donar el cas que remetin amb el pas del temps. Si ens trobem amb un infant al centre el qual tenia diagnosticada una intolerància o una al·lèrgia caldrà que la família ens faci arribar un informe mèdic on s'expliciti la remissió de l'afectació en concret. Aquesta documentació l'adjuntarem a l'expedient de l'infant i en farem esment en el llistat d'aportació de la documentació per part de la família (Annex 1). Aleshores, procedirem a treure els indicatius que havíem posat per identificar el nen/a tant en l'expedient, com en el llistat de control diari de menjador, com en el llistat de la cuina.

Bones pràctiques per millorar la bona gestió

A continuació detallem bones pràctiques que utilitzen diferents serveis, (segons cada realitat) per millorar la bona gestió de les al·lèrgies i les intoleràncies dins la llar d'infants.

- Ubicar tots els infants amb intolerància en una mateixa taula per impedir (en la mesura que sigui possible) l'intercanvi de menjar entre altres nens/es. (Segons la realitat de cada escola)
- Ubicar als infants amb intolerància de cap de taula

- Servir sempre la mateixa persona referent el menjar d'aquests infants
- Diferenciar i ubicar els estris que s'utilitzen a l'hora de repartir el menjar: culleres, tises, plats... en un lloc diferent i utilitzar els plats i els estris d'un color diferent
- Si porten els dinar o berenar de casa, i s'ha de posar a la nevera, ubicar-ho dins la nevera en un prestatge separat del resta de menjar i sempre utilitzar el mateix
- Servir primer, als infants amb intolerància

L'esmorzar i el berenar

L'esmorzar serà un petit most de fruita a mig matí. A principis de setmana cada família portarà algunes peces de fruita a l'escola, aquestes les posarem a una panera i durant la setmana anirem fent els esmorzars a partir d'aquestes fruites. En alguns casos especials també podrem donar bastonets de pa però molt puntualment. Aquest hàbit d'esmorzar fruita es durà a terme durant tot el curs. A l'aula dels petits s'anirà introduint a mesura que els infants creixin i se'ls hi introdueixi com a aliment.

El berenar el portaran tan sols els infants que facin ús del servei escolar de tarda. A principi de mes s'enviarà una proposta de menú per berenar per tal d'unificar una mica el què porten els infants i fer així una berenar més equilibrat per tots igual.

C) Servei d'acollida i permanència

Actualment moltes famílies tenen dificultats per compaginar la vida familiar i la vida laboral. Precisament per aquest motiu la llar d'infants ofereix el servei d'acollida, sempre i quan hi hagi un mínim de cinc famílies que sol·licitin el servei.

És una tasca doncs dels propis centres i les administracions oferir una solució adequada que segueixi garantint una atenció acurada dels infants i les famílies que es troben en aquesta situació.

Aquesta oferta té com a premissa atendre de forma acurada i personalitzada cada infant i la seva família. Per aquest motiu, el servei ofereix un horari flexible adequat a les necessitats de les famílies. Per tant, tot i tenir un horari establert, els infants i les famílies poden adaptar el servei a les seves circumstàncies personals.

-L'infant ja és al centre, i per tant no pateix desplaçaments innecessaris que destorben la seva tranquil·litat i confiança.

- L'infant té contacte amb les persones que vetllen pel bon funcionament del servei, i per tant es mostren més segurs i confiats envers els responsables.

-Les famílies ja coneixen el funcionament del centre i el seu personal, això implica un major grau de confiança i seguretat envers els responsables.

Com el servei s'ofereix dins del mateix centre educatiu, segueix apostant per una clara intencionalitat educativa marcada pel mateix.

L'horari contempla una hora al matí abans de l'entrada oficial a l'escola i una hora a la tarda després de la sortida oficial del centre. Dins d'aquest horari, les famílies poden decidir, segons interessos, el moment més adient per arribar o recollir els seus infants. A banda, els horaris de cada servei especifiquen l'organització del servei mantenint aquesta mateixa flexibilitat que permeti atendre les necessitats dels infants.

Seguint aquests criteris es garanteix una entrada i una sortida esglaonada que ens permet una atenció personalitzada que volem assegurar per a cada família.

Hem de pensar que els infants que utilitzen el servei d'acollida són usuaris de l'escola. Objectius generals:

- Afavorir la seva autonomia i autogestió en l'espai
- Motivar l'endrega i el respecte pel material
- Afavorir el desenvolupament de les diferents dimensions bàsiques del desenvolupament infantil: psicomotriu, intel·lectual, social i afectivoemocional.
- Potenciar l'autonomia en l'àrea d'higiene i cura personal.

7. Pla d'acollida d'infants i famílies

a) Pla d'acollida d'infants i famílies

L'Escola Bressol fomenta la seva pràctica educativa en una visió global, plural i integradora, inspirada en quatre grans marcs conceptuals:

La visió d'infant de Loris Malaguzzi, ideòleg del model d'escoles infantils de Reggio Emilia, que concep l'infant com un subjecte amb multitud de potencials com la possibilitat d'autonomia i d'utilitzar una gran diversitat de llenguatges i de formes de comunicar-se (verbals, plàstics, musicals, corporals...). La petita infància és el moment amb més potencial educatiu de la vida de les persones.

La filosofia pedagògica d'Elionor Goldsmied en quan a les propostes d'activitats per a dur a terme amb els infants dissenyades a partir de l'observació dels processos del desenvolupament d'aquests (Panera dels tresors, joc heurístic...) i pel que fa a la figura de l'educadora de referència.

Els principis de respecte i de sensibilitat pels infants, tot vetllant per la seva autonomia segons els fonaments educatius de l'Institut Lóczy a Budapest, que inspiren el llegat de la Dra. Emmi Pikler.

La pedagogia no directiva, que comparteix una visió d'infant capaç amb un projecte de vida individual on es respecta l'activitat espontània, intentant alhora provocar el mínim d'interferències tot propiciant els materials i entorns necessaris per al creixement harmònic de l'infant sense accelerar processos.

L'Escola Bressol pot esdevenir per als infants una nova possibilitat d'enriquiment i ampliació de les seves experiències; una altra manera de créixer i desenvolupar-se en relació amb altres companys, amb altres adults i amb nous espais.

Les experiències viscudes fins ara en el medi familiar es tornen més complexes i més àmplies.

Malgrat tot, és possible que als infants els calgui un temps per conèixer-la, descobrir-hi coses interessants, transformar-la, adequar-la a les seves necessitats i preferències i d'aquesta manera poder gaudir-ne.

D'aquest temps en diem període d'acolliment. I això no és res més que el camí o procés que cada infant viu a nivell de sentiments (afectius, socials o intel·lectuals), valorant el que suposa la separació de la família i allò que la escola li pot oferir a la novinguda.

No són tan sols els infants els únics implicats en el seu procés d'acolliment a l'inici de l'escola. La família i l'Escola Bressol inicien una relació i a tots ens cal adaptar-nos.

Quan una família porta per primera vegada els seu fill/a a l'escola bressol poden sorgir pors, dubtes, desconfiances,... que sovint els porta a un sentiment de culpabilitat per la decisió que han pres i un munt d'interrogants com ara: estarà bé?, haurà plorat gaire estona?, estarà sol o tindrà algun adult que el consoli?, i un llarg etcètera que són tan sols algunes de les mil preguntes que es faran els pares i mares.

A partir d'aquí cada família reaccionarà de manera diferent. Hi ha qui sobre protegeix el seu fill o filla i qui es mostra molt exigent amb ell o ella. O qui intenta convèncer els infants que a l'escola s'ho passaran d'allò més bé i, fins i tot, qui eludeix parlar del tema. Altres famílies ho viuen amb més tranquil·litat i procuren transmetre als seus fills/es aquesta serenitat.

Les reaccions dels infants, quan venen a l'Escola Bressol poden ser molt diverses. Ens podem trobar amb l'alegria desbordant, l'agitació, l'activitat desenfrenada davant una situació nova. Però també pot aparèixer un plor intens, agressions, fortes actituds de rebuig o d'aferrar-se a les "seves coses" (bossa, motxilla, joguines...). També és fàcil de trobar l'infant, que passats uns

dies d'aparent normalitat i tranquil·litat, (una setmana, un mes...) reaccionen amb plor i rebutgí l'escola quan prenen consciència de la nova situació.

Cal que siguem especialment sensibles amb els infants més tímids i que no exterioritzen amb tanta facilitat els seus sentiments (tristor, aïllament, to postural ...) i amb els més petits, en els quals les seves manifestacions poden ser molt subtils i de vegades fins i tot de tipus fisiològic: vòmits, inapetència, diarrees, trastorns del son, ...

Però no ens hem d'espantar. Totes són reaccions previsibles i és positiu que cada criatura expressi els seus sentiments de felicitat o de conflicte.

El més important és anar descobrint, dia a dia, els petits signes d'acceptació que ens van oferint. Una mirada oberta d'observació interessada, un somriure tímid, una mirada de complicitat entre els propis infants o amb l'adult, són símptomes de la progressiva integració al grup dels menuts.

Objectius

- Adquirir progressivament una bona relació amb les persones educadores, per tal de sentir-se segur a l'escola.
- Relacionar-se amb l'educadora a través de mirades, somriure, sons o contacte físic.
- Tenir els primers contactes amb la resta del grup i anar establint vincles afectius amb els altres infants.
- Progressivament sentir-se tranquil i segur amb la nova situació.
- Descobrir per ell mateix l'entorn que li és més proper.
- Anar adquirint normes de comportament social: saludar i acomiadar-se.
- Progressar en l'adquisició del llenguatge oral.

Fases del procés d'acollida

El procés de familiarització, no comença el dia que l'infant s'incorpora a l'Escola Bressol per primera vegada sinó en el mateix moment en què la família decideix portar l'infant a l'escola. És des d'aquest moment en què la família, i l'infant, comencen a elaborar expectatives i a formar-se idees sobre l'entorn escolar.

El primer contacte amb les famílies es produirà a les jornades de portes obertes prèvies a la preinscripció escolar. És important que en aquest moment la família rebi tot tipus d'informació sobre el desenvolupament quotidià de la vida a l'Escola Bressol i trobi resposta a totes les preguntes que es pugui formular. En definitiva, cal tenir una especial cura per a què les famílies confiïn en el centre i transmetin a l'infant actituds positives envers el nou entorn.

Hi ha un seguit de moments en els quals l'infant i la família van rebent informació del centre, es tracta, per ordre cronològic de: les jornades de portes obertes, la preinscripció i matriculació, la reunió d'inici de curs (familiarització), l'entrevista individual i ja per últim la incorporació dels infants a la dinàmica de l'escola. Tots ells configuren el que anomenem procés d'acolliment i familiarització.

Jornades de portes obertes

Es realitzen, normalment, entre el mes d'abril i el mes de maig. L'Escola Bressol obre les seves portes i ensenya a les famílies les instal·lacions, explica el funcionament, la línia pedagògica, els aspectes pràctics generals i els serveis que s'ofereixen. S'entrega a cada família un petit llibret amb aquestes informacions. Per tal que sigui el més individualitzada i familiar possible es farà, sempre que sigui possible, en grups petits. Cada educadora portarà un grup petit i farà una visita guiada per tots els espais de l'escola, explicant la nostra filosofia. La persona que les rebrà, tindrà molt present que aquestes famílies, possiblement, deixaran per primera vegada el seu fill/a en una Escola Bressol, com també és molt probable que sigui el primer fill/a de la parella. Per tant, intentarem resoldre tots els seus dubtes i angoixes.

Reunions amb les famílies

Es fan dues reunions durant el curs, una a finals de juliol on s'expliquen els aspectes més bàsics i organitzatius del centre i una altra a mitjans d'octubre on expliquem els aspectes pedagògics. A les dues reunions hi són convocades totes les famílies. La reunió del juliol serà considerada com una reunió de benvinguda a l'escola i serà en aquesta on les famílies coneixeran les persones de referència de l'aula del seu fill/a, d'aquesta manera es començarà a establir un contacte entre la persona que tindrà cura de l'infant i la família. Serà molt important que tot el personal docent de l'Escola Bressol hi sigui present. D'aquesta manera les famílies podran conèixer tant a les educadores del seu fill/a, com a la resta d'educadores de l'Escola Bressol. Aquesta reunió es fa per aules i l'objectiu principal és que les famílies coneguin el funcionament diari de l'escola i puguin resoldre'n qualsevol dubte.

A la *reunió pedagògica* és on, passat el període d'acolliment, podem compartir amb les famílies com han viscut aquests dos primers mesos a l'escola, obtenint així un feedback per fer una valoració més constructiva de l'acolliment. A banda, també expliquem com treballem a l'escola, quins són els objectius i també en quin moment es troben els infants, quines necessitats tenen i com els podem ajudar per atendre millor aquestes necessitats. Aquesta reunió també contempla un moment de trobada amb totes les famílies de l'escola on poden veure en format

vídeo el dia a dia dels seus petits a l'escola bressol. Abans de començar la reunió s'ofereix una mica de te i pastes i una dinàmica de grup per tal de " trencar el gel" i conèixer-nos una mica més.

Entrevistes individuals

Al llarg del curs es fan dues entrevistes tot i que només la primera que forma part del període d'acolliment.

Entrevista d'informacions prèvies/ inici de curs

Els primers dies que l'infant comença a venir a l'Escola Bressol farem una entrevista individual a cada família convidant al pare, la mare i l'infant. L'entrevista es farà a l'estança on viurà l'infant durant el curs, ja que així es va familiaritzant amb l'espai i amb les seves educadores. Durant l'entrevista, procurarem que les famílies expliquin tot allò que creuen que ens pot ser útil en la pràctica diària: si utilitza el xumet, si és al·lèrgic a algun medicament o aliment, quin tipus de dieta segueix... Serà un moment excel·lent per tal que l'educadora conegui, saludi i s'acosti a l'infant (sempre, és clar, que l'infant ho desitgi) i que aquest pugui percebre que aquest encontre és un fet agradable i plaent per a la seva família. Els explicarem, que sempre que sigui possible, serà millor que les famílies introdueixin els canvis en la vida dels infants durant el cap de setmana (d'alimentació, d'hàbits,...). D'aquesta manera, des de casa, les famílies poden observar amb més detall les reaccions i el comportament de l'infant i transmetre-ho a l'educadora a través de les llibretes de seguiment diari. Aquesta entrevista serà important per establir una bona relació (empatia) entre les famílies i l'Escola Bressol, però també serà un bon moment per a què l'educadora obtingui el màxim d'informació possible tant directament, a través d'un diàleg fluid i cordial, sense que es converteixi en un "interrogatori", com indirectament, a través de l'observació del pare i la mare, la seva relació i la d'aquests dos amb el seu fill/a.

Per poder facilitar aquesta recollida d'informació, farem servir la plantilla següent:

Amb les que ja són famílies usuàries del servei va molt bé per valorar com ha anat l'estiu, quins canvis ha fet l'infant i en quines qüestions cal treballar a partir del setembre.

Aquestes entrevistes, tant amb els infants que entren per primera vegada a l'escola com amb els que ja venien, serveixen per fer un primer contacte i veure quins objectius marquem per cada nen/a pel primer trimestre. Ens anirà molt bé omplir un registre amb totes les informacions prèvies que ens aporti cada família per tenir-les de referència pels primers dies d'acollida de l'infant.

L'objectiu prioritari d'aquesta trobada serà aconseguir que les famílies se sentin tan tranquil·les com sigui possible, ajudar-les a exposar tots aquells interrogants i a superar les angoixes que els pot generar la incorporació del seu fill/a a l'Escola Bressol. Els explicarem amb molt detall tot allò que hauran de fer durant els dies que acompanyaran el seu fill/a, especialment durant el període de familiarització. El fet de saber exactament quin ha de ser el seu paper, els fa sentir-se més segurs, seguretat que transmetran al seu fill/a.

Acolliment d'infants i famílies els primers dies

No hi ha un model únic de família. Segons s'ha demostrat en diferents estudis, els efectes de les noves configuracions familiars, no són rellevants, el que realment afecta al desenvolupament dels infants és la qualitat de les relacions interpersonals que l'infant estableix en el seu entorn.

Alguns dels trets que volem destacar sobre la nostra concepció de la família són:

- . Els pares i mares són els principals responsables i educadors dels seus fills i filles .
- . Les famílies opten voluntàriament per educar als seus fills i filles sota uns criteris que nosaltres hem de respectar sempre que no interfereixin amb els principis del centre o constitueixin un risc per l'infant.
- . Les famílies saben educar als seus fills i filles i els oferint un suport sempre que ens ho demanin o bé en cas de detectar-ho potenciant sempre la seva capacitat com a pares i mares.
- . Treballarem perquè les famílies participin al màxim possible de la vida del seu infant a l'escola, i per tant haurem de potenciar els canals de comunicació i els espais de relació, col·laboració i participació que ho facilitin. El paper dels pares/mares s'ha entès tradicionalment més com a participació que com a corresponsabilitat, confrontació, diàleg... i del que es tracta no és de fer coses per a les famílies, sinó amb les famílies. Cal potenciar la col·laboració entre pares/mares i professionals en el qual el professional no és necessàriament el millor informat ni el més competent.

Creiem que qualsevol forma d'atenció a la petita infància ha de considerar els pares i les mares com a primers i principals educadors, com els majors transmissors de la cultura i els facilitadors per excel·lència de les principals adquisicions intel·lectuals , motrius, afectiva i socials que fan els infants.

Les educadores hem de donar als infants seguretat en un espai que no és el familiar. Si l'educadora confia en el seu desenvolupament , l'infant se sent que hi ha algú que l'entén i que confia en ell, i això el fa sentir estimat, comprès i segur.

L'educador fa de lligam entre l'escola i la llar familiar. És el referent de l'infant i de la família.

Quan un infant arriba al context escolar s'afanya per tal d'adquirir la informació necessària sobre el seu entorn immediat i sobre ell mateix a través dels adults que l'envolten. Aquests tenen una manera precisa i particular de relacionar-s'hi, de tenir-ne cura i d'educar-lo; això és el que, juntament amb la seva individualitat, el farà únic i diferent.

Amb les famílies s'ha de mantenir una relació molt estreta. Per aconseguir una implicació real de la família a l'escola s'han d'establir línies d'actuació conjuntes respecte a l'educació dels infants. És necessari acollir els nens i les nens i també a les seves famílies, compartir concepcions i "sabers", oferir canals de participació i comunicació, aportar i acollir iniciatives i orientar els pares i mares en aquells temes en què tenen competència. Es tracta d'una coparticipació de pares /mares i educadores en l'educació dels infants. És per aquest motiu que vetllem per cooperar estretament amb les famílies per tal de garantir la coherència educativa entre família i el centre.

Els primers dies són difícils per tots els agents implicats en aquest procés: infants, famílies i també educadores. Al Petit príncep donem unes recomanacions a les famílies que acompanyen per tal d'ajudar que el procés d'entrada a l'escola sigui més fàcil a través d'un treball conjunt i amb uns criteris comuns. Són les següents:

- . Explicar a l'infant, uns dies abans, a on anirà, qui es trobarà i quines coses podrà fer.
- . Acompanyar l'infant una estona a l'aula, la que es cregui convenient per donar-li seguretat i confiança.
- . L'actitud és molt important : intenteu mostrar-vos tranquils i encoratjadors.
- . Quan prengueu la decisió de marxar, mostreu-vos segur i decidits, dient adeu i explicant al vostre fill/a qui el vindrà a buscar.
- . Acomiadeu-vos sempre de l'infant: si desapareixeu sense dir adeu, ell/a no ho entendreà.

La manera com vosaltres visqueu aquest procés influirà en la manera com ho visqui l'infant.

Metodologia i recursos

Els primers dies d'escola, al principi del curs, intentem captar l'atenció dels infants amb propostes encisadores, propostes plaents per tal que puguem aconseguir moments de calma i els plors puguin minvar.

Utilitzem diferents recursos:

- Audicions amb instruments
- Jocs de falda
- Cançons
- Caixes màgiques

Objectes màgics

Malabars

Contes amb imatges

Propostes a l'exterior

Titelles

Àlbums familiars

Propostes de motricitat fina

Tots això afavorirà a crear un ambient afectiu proper que farà que l'infant se senti més segur i confiat amb l'adult que comparteix aquest moment. Aquestes i altres propostes es duran a terme durant tot el curs escolar.

8: MITJANS DE RELACIÓ AMB FAMÍLIES

a) Criteris de participació de les famílies

Hem de partir de la premissa que les famílies són les principals responsables de l'educació dels seus fills/es per això en aquesta etapa és indispensable treballar conjuntament. Per tal de que aquesta relació doni fruit cal que les famílies se sentin acollides i escoltades des del primer dia que entren en contacte amb l'escola.

Per tant hem de tenir en compte de cuidar el primer contacte amb la família des de les preinscripcions, matrícula, i jornada de portes obertes. Un cop la família ha pres l'opció de formar part del centre, es fa, com ja hem comentat abans, la primera entrevista amb l'objectiu d'aprofundir en la realitat familiar i que ens puguin transmetre tota la informació necessària.

Al llarg del curs es poden fer les entrevistes que es creguin necessàries per ambdues parts però de programades n'hi ha una durant el segon trimestre i un informe escrit a finals de curs.

Una de les parts més importants són els seguiments que es fan sobre el procés que està fent el seu infant.

.Durant el curs el traspàs d'informació i comunicació amb les famílies és molt important. Per això, cada dia utilitzem l'agenda: es tracta d'un recurs que permet transmetre informacions diàries a les famílies sobre els àpats, descans, activitats, anècdotes, petits assoliments, alhora és també una eina bidireccional d'informació on les famílies també ens hi poden deixar missatges. Aquest eina és digital, mitjançant una aplicació al mòbil les famílies reben tota la informació de l'infant i també notes, cartes, fotos i altres documents d'interès.

Igualment ells ens poden fer arribar missatges per informar-nos de qualsevol tema .

A banda d'això també s'utilitza el correu electrònic sobretot per fer arribar vídeos de l'escola ja que l'agenda no permet enviar fitxers d'aquestes característiques.

b)Espais formals i informals de relació família/llar

No cal dir que la comunicació més important és la que es dona presencialment en els moments d'entrar i sortir del centre on la proximitat fa que tot sigui més proper.

Durant el curs des de l'escola es proposen diferents moments en els quals es convida a les famílies a l'escola, entre elles les comissions que són les trobades que oferim per dur a terme alguna activitat amb els infants: la comissió per carnestoltes i la de primavera són les més habituals però se'n poden plantejar de diferents depenent del què anem treballant durant el curs.

Les festes també són un bon moment per compartir temps a l'escola amb totes les famílies i també els aniversaris on cada família pot venir a passar el matí a llar i acompanyar al seu fill o filla en aquest dia on és el protagonista.

La participació comporta un aprenentatge recíproc, però sens dubte la participació de les famílies a la llar d'infants ens dona l'opció que el nostre centre sigui un centre on pare, mares i tota la comunitat educativa se sentin acollits com a casa, amb un ambient de seguretat i confiança.

L'infant és sensible al tipus de relació que s'estableix entre els adults que tenen curs d'ells (pares, avis, educadores...) És per aquest motiu que és molt necessari establir una profunda relació de col·laboració i de confiança mútua.

Per això hem de tenir en compte els següents aspectes:

- . Disposar de canals de comunicació que permetin conèixer el funcionament i el treball que es realitza en el centre (reunions trimestrals, circulars, cartellera, xarxes...)
- . La creació d'espais de comunicació individualitzats família escola (entrevistes programades a demanda)
- . La integració de les famílies en el dia a dia a l'aula, considerant l'aula com un espai, que també poden compartir , participant en diferents propostes.
- . Funcionalitat i eficàcia en el Consell Escolar, per tal de que esdevingui un espai de coordinació i treball entre els estaments representants (Ajuntament, equip educatiu i famílies)

9.TREBALL EN XARXA

a)Concepte de treball en xarxa

En definir la llar d'infants com a una xarxa de relacions es vol donar importància al desenvolupament dels infants, no només en les interaccions i els intercanvis que aquests mantenen entre ells i amb les persones educadores, sinó també les que es produeixen entre els altres subjectes, ja que de la seva bona entesa depèn el clima de confiança i complicitat necessari per fer possible la tasca que el centre té encomanada: un desenvolupament ple, equilibrat i harmònic de les àmplies competències dels infants.

La llar d'infants ha de dotar-se de l'organització, la metodologia, les estratègies i els procediments necessaris per afavorir les relacions entre els seus protagonistes: infants, mestres i famílies, ha de ser oberta i participativa, ha de convidar al diàleg i a la familiaritat, per tal que tothom tingui la possibilitat d'implicar-se i d'expressar-se lliurement, tot vetllant perquè els nens i les nens puguin gaudir de les relacions estables que els aportin la seguretat necessària per a poder interactuar amb l'entorn.

b)Xarxa entre famílies

Tal i com hem explicat, l'intercanvi i la relació amb les famílies és un fet primordial ja que entenem l'educació com un valor global en el que tots els estaments que hi participen hi han d'interaccionar. Considerem que la llar d'infants ha de ser un punt de trobada entre les famílies, un punt d'intercanvi de coneixements i opinions que serveixi alhora, per poder expressar i canalitzar dubtes, malestars i alegries dels adults per tal que tothom es pugui sentir millor, més còmodes, més satisfets i millor acol·lits; en definitiva, possibilitar espais que permetin l'aparició de vincles i comunicació entre les pròpies famílies de la llar d'infants i entre famílies i professionals. La llar ofereix diferents possibilitats a les famílies per establir una xarxa de relacions, no només amb els professionals que hi treballen sinó també amb elles mateixes.

c)Xarxa socioeducativa

La xarxa socioeducativa del municipi i comarca és un espai de vital importància pel treball conjunt amb els col·lectius de professionals de diferents àmbits. Aquest treball conjunt té l'objectiu de:

- Millorar la qualitat educativa
- Crear espais de reflexió i intercanvi per consensuar criteris, millorar la pràctica i l'acció educativa.
- Impulsar programes d'innovació educativa.

- Establir estructures d'interrelació amb l'entorn per fer possible la participació entre tots els agents de la comunitat educativa, més enllà de l'horari lectiu.

En definitiva, la finalitat és poder tenir un espai de reflexió conjunt sobre les necessitats actuals dels infants i les seves famílies per tal de poder donar una resposta integrada, vetllant per els seus drets i pel compliment efectiu de les seves necessitats.

Regidoria d'Ensenyament de l'Ajuntament de Manresa. De ben segur que la coordinació amb la regidoria d'ensenyament de l'Ajuntament és la més bàsica i més imprescindible. És fonamental que s'estableixi una relació fluida i molt directa entre la regidoria d'educació de l'Ajuntament de Manresa i la llar d'infants. A la llar mantenim una coordinació per consensuar criteris comuns i per donar resposta a les necessitats que van sorgint el dia a dia.

Universitats Com a centre formador d'estudiants en pràctiques que som, acollim estudiants que cursen el CFGS d'Educació Infàntil en diferents universitats del territori. El període de pràctiques que passen els estudiants a nostra escola els proporciona la possibilitat de veure com tots els coneixements que han anat adquirint en els seus estudis es materialitzen en la realitat del dia a dia d'un centre educatiu i oferint-los l'oportunitat d'agafar experiència. El nostre objectiu és que l'alumne interrelacioni els coneixements obtinguts en la seva formació amb la realitat, desenvolupant i adquirint habilitats i aptituds indispensables per la seva futura incorporació laboral. A banda, cal dir que l'equip sempre aprèn del pas dels estudiants de pràctiques per la llar ja que, com en totes les situacions d'aprenentatge l'aportació és bidireccional.

CEIPS. És molt important la relació que establim amb tots els centres educatius del municipi, sobretot amb els equips del segon cicle d'educació infantil de l'escola La Sèquia per tal de poder dur a terme algun petit projecte comú de treball amb els infants de manera conjunta, doncs la majoria dels nostres alumnes passen llavors a anar a aquesta escola. Amb la resta de Ceips hi tindrem contacte al finalitzar el curs per fer el traspàs corresponent dels alumnes que acompanyaran a P3.

CDIAP El treball en xarxa amb aquest centre ens ha de possibilitar fer un treball sobre els infants i les seves famílies amb mètodes de treball que permetin:

- Una avaluació global de la problemàtica de l'infant i la seva família : procés diagnòstic.
- Informació i orientació, suport i assessorament a la família.
- Atenció terapèutica a l'infant de forma individualitzada.
- Orientació i suport a les educadores.
- Seguiment de l'evolució de l'infant.
- Col·laboració en els programes de prevenció i detecció.

L'intercanvi d'informacions i opinions amb el Cdiap és totalment necessari. Els centres educatius esdevenen un escenari perfecte de detecció de possibles casos, però també hem d'estar oberts, i preparats per poder realitzar activitats lúdiques, motrius o de relació amb les famílies que puguin ajudar, complementar o incidir en les tasques o pautes que el CDIAP donin a les famílies. És imprescindible que sigui un treball coordinat, debatut i acceptat per ambdues institucions. Per tant caldrà tenir en compte els següents aspectes:

- Valoració d'aspectes del desenvolupament normalitzat dels infants segons l'edat. Què pot ser símbol d'alarma?
- Actuacions positives en relació entre pares/mares i fills/es pel que fa a normes i límits.
- Criteris d'actuació amb els infants a partir d'aspectes de relació, de comunicació, d'evolució...i com aquests aspectes poden influir de manera positiva en el desenvolupament normalitzat dels nens/es.

A principi de curs es signa un conveni de col·laboració amb aquest servei per tal de poder comptar amb l'assessorament dels diferents professionals que el formen al llarg del curs per casos que ells ja atenen directament o bé per derivar-ne de nous.

EAP. La relació i vincle que es produeixi amb l'Eap serà bàsic en aquells casos que sigui necessària una valoració per part d'aquest servei per valorar la seva incorporació o no a la segona etapa d'educació infantil a l'escola. Si es dona el cas s'oferirà la possibilitat que un educador de l'EAP pugui venir a la llar a observar aquests infants dins l'àmbit escolar i pugui fer una valoració de quines seran les seves necessitats a llarg de la seva etapa d'educació infantil.

Serveis Socials. Caldrà mantenir un contacte permanent amb els/les treballadores socials de referència per poder establir nexes que permetin treballar el funcionament general de la llar d'infant amb aquelles famílies amb unes necessitats específiques. En els casos que hi hagi indicis de situació de risc socials detectats des de la llar, s'informarà a aquest servei per tal de poder iniciar un treball d'acompanyament i reforç per ajudar aquestes famílies.

d)Xarxa sociosanitària

L'educació i la cura dels infants en una llar d'infants i la tasca de vetllar per una bona atenció afectiva i de salut fa que sigui rellevant la creació d'una xarxa de treball conjunt entre escoles bressol i els professionals de la salut de diferents àmbits. La finalitat és la de poder tenir un espai de reflexió conjunt i garantir actuacions comunes i compartides a banda de poder treballar conjuntament des de tots els serveis que atenen una mateixa família i infants.

L'escola té un contacte de referència del Cap per tal de poder compartir dubtes i fer consultes específiques. Tot i així, existeix el Protocol 0-3 que organitza el propi Cap amb intervenció de tots els serveis i escoles de la zona per detectar i treballar de forma unificada envers aquelles famílies amb risc.

e) Xarxa sociocultural

És evident que per a nosaltres és important que d'entrada, la llar d'infants estigui arrelada al territori i per a fer-ho cal partir des de la concreció fins a la generalització. Vol dir això que el primer pas del centre ha de ser el de fer-se valer com un actiu important per al municipi de Manresa.

L'educació 0-3 es mostra com un element important en la formació que l'individu rebrà al llarg de la vida i l'entorn del centre on es duu a terme aquesta educació l'ha de conèixer.

També es vital nodrir-nos, per les activitats d'ensenyament-aprenentatge, del que l'entorn immediat ens possibilita per tal d'enriquir-les i compartir-les. Així, s'establiran relacions amb el teixit sociocultural de la zona segons els objectius a assolir. A més a més compartim aquest projectes educatius i culturals amb diverses entitats que relacionem a continuació amb les famílies, proporcionant contextos importants per l'aprenentatge mutu molt enriquidors.

A l'escola tenim la possibilitat de treball amb diferents serveis del municipi tals com :

- Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Manresa
- Altres llars d'infants de Manresa
- Centres d'Educació infantil i primària
- Fundació Universitària del Bages
- Centre de recursos pedagògics
- CDIAP
- Serveis social
- Cap Creu Guixera
- Conservatori municipal de música
- Biblioteca Ateneu les Bases
- Kursaal
- Escola municipal d'Art
- Escola Jeroni de Moragas
- Mossos d'esquadra
- Associació de veïns de la CRTA de Santpedor
- Corals d'avis de les associacions de veïns

 **FUNDACIÓ
PERE TARRÉS**

